

จิตเห็นจิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โยม๑ : เราปฏิบัติไปนี่ คือผมจะท่อง สัมมาอรหัง ไปเรื่อยๆ นะครับ คุณมหายใจ บ้าง บางทีก็ไม่ได้ดู บางทีมันก็ลืมมหายใจ สักพัก ดู สักพักหนึ่งจิตมันก็คิดของมันเอง คือเราเห็นมันคิด อยู่ในความคิดของมัน คิดออกมายาวๆ ผมก็มองอยู่ เอ๊ะ เราไม่ได้คิด หรือนี่ ทั้งๆ ที่เป็นความคิดของเรา สักพักหนึ่งก็มอง มอง สักพัก เอ๊ะ มันจะคิด ออกมาเป็นลูกๆ กระจับ เป็นลูกๆ แล้วคิดตรงๆ ออกมาทางซ้ายทางขวา เสียงค่อยบ้าง ค่อยบ้างดัง บ้าง ไม่เท่ากัน แต่มันคิดของมันเอง ทั้งๆ ที่เป็นความคิดของเรา

แล้วสักพักก็เลย เอ๊ะ ยังไง ซึ่งผมก็ไม่เข้าใจว่า พอมองสักพักหนึ่ง เอ่อ อันนี้ หายไป มันก็เกิดเป็นภาพ เป็นนิมิตมาให้เห็น นิมิตนี้ ผมก็ เอ๊ะ มันเหมือนตาเนื้อเห็น นั่งสมาธิอยู่นี้ เอ๊ะ มันก็ไม่ พอดี...สอนมา อย่าตกลงกับนิมิต บุญเยอะอย่าให้ตกกับนิมิต ก็เลยไม่เอาใจ พอไม่เอาใจ ก็มาคุยตัวผู้รู้ พยายามปั๊บ ทีนี้ตัวเราหายไปเลย ทีนี้พอตัวหายปั๊บ ก็เหลือแต่อวกาศเว้งว่าง มัน แต่ว่าตัวผู้รู้ยังรู้ที่อยู่ ทีนี้ไม่เข้าใจว่ามันเกิดอะไร อยู่พักหนึ่ง หนึ่งนาที แล้วผมก็เลยออก ออกจากอันนี้มา

หลวงพ่ : กำหนดอะไร กำหนดอะไรหรือเปล่า

โยม๑ : ไม่ได้กำหนดนะอาจารย์ มองจิตอย่างเดียว

หลวงพ่ : มองเฉยๆ มองจิตเนอะ

โยม๑ : มองจิตอย่างเดียว เห็น เขาคิดของเขาเอง แล้วสักพักหนึ่ง ตัวสัญญามันจะ โผล่ขึ้นมาเต็มเลยครับอาจารย์ มันออกเหมือนเม็ดฝนเลย เป็นความคิดในอดีตทั้งหมดเลย เป็นร้อๆ เรื่อง เป๊็บเดียนี่ ภายในเสี้ยววินาทีนะ อู้อู ผมก็มอง มองไม่ทันเลย แต่รู้ว่าเป็น

ความคิดในอดีตทั้งหมดเลย เป็นความจำในอดีตทั้งหมด แล้วก็ เหมือนคนบ้าเลยครับ เอ๊ะ ก็เลยออกจากสมาธิ ไม่ไหวแล้ว

หลวงพ่ : ไม่มีสติเนาะ มันมีของเรานี้ พุดถึง ตอนนี้นะ มันต้อง เดี่ยวเราจะขอปูพื้น ก่อนเนาะ ปูพื้นก่อนนิดหนึ่ง ถ้าไม่ปูพื้นเลยนี้ เวลาพุดไปแล้ว เดี่ยวต่างคนต่างจับ ประเด็น แล้วสับสน ขอปูพื้นนิดหนึ่ง ว่าในการทำสมาธิ ในการทำสมาธิเนาะ ธรรมเนียม ๔๐ ห้องนี้ มันมีตั้ง ๔๐ วิธีการ พุทโธ ธัมโม สังโฆ นี้คำบริกรรมใช่ไหม

นี่แล้วก็ ฟังกสิณ ที่นี้คำว่ากสิณ กับจิตนี้ กสิณนี่นะ มันฟังกสิณมันมีที่จับที่ หมายถึง แต่ถ้าจิตนี้ เราเคยอยู่กับครูบาอาจารย์มา ทางครูบาอาจารย์ของเราส่วนใหญ่ แล้ว การจิต ท่านบอกว่ามันก้ำกึ่ง มันก้ำกึ่ง แล้วไม่ควรทำ คำว่าไม่ควรทำเพราะ เราว่า เหมือน เหมือนมันไม่มีจุดยืน คนเราก็ต้องมีจุดยืนใช่ไหม คนที่โกลเดนี่คือขาดจุดยืน

ที่นี้ ถ้าธรรมเนียม ๔๐ ห้องนี้ มันมีจุดยืนหมด คือมันมีคำบริกรรม มรณานุสติ เทวตานุสติ นี่เราพุด เราปฏิเสธเรื่องการเชื่อเทวดา แต่ทำไมเทวตานุสติได้ละ เทวตานุสตินี้ เขาคิดถึงคุณงามความดี คิดถึงสิ่งใดๆ นี่ จิตมันมีที่เกาะ ฉะนั้น ไอ้การจิตเฉยๆ นี่ มันก็จิตมันคู่ตัวเราเอง คุณความรู้สึก พอคุณรู้สึกนี่ ถ้ามันมีสติ มีสติเนาะ มีสติ มันก็ดูเฉยๆ

แต่ที่นี้ ถ้าอย่างนี้แล้วนี่มัน เราจะบอกว่า ในธรรมเนียม ๔๐ ห้อง เราจะบอกก่อน ว่า พื้นฐานนี้ มันมีวิธีการมหาศาลเลย วิธีการนี้เห็นไหม วิธีการนี้ ๔๐ วิธีการ แล้วมันยัง แรกย่อยไปได้ ที่นี้แตกย่อยไปได้ แต่ถ้าจะเอา เอาความจริงนะ เอาความจริง เราบอกการทำงาน เห็นไหม การทำงาน เราทำงานกันนะ เราทำงานอยู่บนพื้นดิน เห็นไหม เราทำงานอยู่บนฐานนี้ เราจะยืนอยู่สะดวก

ถ้าเราทำงานในที่สูง เราต้องทำนั่งร้านขึ้นไป ขึ้นไปนี่ เราอันตรายไหม ที่นี้ กำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ คำบริกรรมนี้ เหมือนเราทำงานบนพื้นดิน ที่นี้มันจะมี อันหนึ่งที่ว่า เวลาเรา ประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ครูบาอาจารย์ เพราะหลวงตา ท่านบอกว่า มันมีสมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ นี่ถ้าสมาธิอบรมปัญญา พุทโธ พุทโธนี้ เกิดสมาธิก่อน เราพยายามทำสมาธิ เพราะปัญญาที่เกิดขึ้นมานี้ ปัญญาโดยสามัญสำนึกนี้ คือปัญญาของสามัญชน ปุถุชน ปุถุชนนะ ปุถุชนคือสามัญชน

กัลยาณปุถุชน ก็เป็นสามัญชน แต่เป็นกัลยาณปุถุชน เพราะ เพราะปุถุชนกับ กัลยาณปุถุชน มันต่างกันตรงไหน มันต่างกันว่า ปุถุชนนี้เหมือนกับว่า คนเรานี่เอาแต่ ใจตัว มีสิ่งใดก็คิดไปตามโลก นี่คือปุถุชน คือคน ปุถุชนนี้ เขาเรียกว่า มันคิดใน รูป รส กลิ่น เสียง แต่ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณชนเห็นใหม่ เป็นคนที่ดีขึ้นกว่าปุถุชนใช้ใหม่ เหมือนกับคนที่เชื่อฟังพ่อแม่ กับคนที่ไม่ยอมเชื่อฟังพ่อแม่

นี่ปุถุชนคือเอาแต่ใจตัว เขาไม่ฟังใครเลย แต่ปุถุชนเหมือนกัน แต่เขาเชื่อฟัง ผู้ใหญ่ เขาเชื่อฟังสติของเขา เขาเชื่อปัญญาของเขา คือปัญญาอบรมสมาธิเห็นใหม่ นี่ กัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนมันจะรู้ทันรูป รส กลิ่น เสียง เพราะเราพูดบ่อยว่า รูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเป็นบ่วงนะ มันล่อเราไป เห็น ใหม่ความคิดนะมันล่อเราไป

รูป รส กลิ่น เสียง นี่มันล่อเราไปตลอดคนนะ นี่มันเป็นบ่วง มันเป็นมาร มันเป็น เครื่องล่อ แล้วเราก็ไม่ทันมัน เราจะไปตลอดเลย แต่กัลยาณปุถุชนนี้ ความคิดเขามี แต่ รู้ทันมัน มันดึงเราไปไม่ได้ไง นี่พอกัลยาณปุถุชน มันจะทำสมาธิได้ง่าย เพราะมันไม่มี ตัวเร้า ตัวรูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นตัวเร้า เร้าให้เราไปตามมัน เป็นปุถุชนไง ควบคุมอะไร ไม่ได้เลย แต่พอเราใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้าไป

นี่เราจะพูดออกมาให้เห็นว่าปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ความคิด แต่มีสติตามความคิด ไป ไม่ใช่ดูเฉยๆ คำว่าดูเฉยๆ นี่มัน มันกำกึ่งนะ มันทำเหมือนไม่ทำ ไม่ทำเหมือนทำ มัน เลย คนจะแยกแยะตรงนี้ แยกแยะไม่ออก ถ้าเราคิดของเรา เราคิดโดยสามัญสำนึกนี่นะ เราคิดเหมือนสามัญสำนึก เหมือนพลังงานใช้ใหม่ พลังงานที่มันใช้ออกไป แต่เราใช้ ปัญญาอบรมสมาธินี้ มันคิดเหมือนกัน แต่มันมีกัตเอาท์ มันมีสวิตซ์ มันมีการควบคุม

พอการควบคุม โดยธรรมชาติของพลังงาน ใช้ไปมันก็คือหมดไป ธรรมชาติของ ความคิด มันก็เหมือนกัน เพียงแต่มันคิดแล้วนี่ เราทุกข์ไปกับมัน เพราะมันใช้หมดไป แต่ ถ้าเรามีสตินะ มันดูความคิด มันก็เห็นความรู้ เห็นอารมณ์นี้แหละ แต่มันเห็นโทษ ฮี! คิด แล้วทุกข์ คิดขึ้นมาทำไม แล้วความคิดนี้มันเกิดซ้ำเกิดซาก คิดบ่อยครั้ง

นี่นะมันมีเหตุมีผล แล้วพอมันคิดไปแล้วถ้ามันรู้ทันนี้ มันจะเริ่มหยุด ตอนหยุดนี้ คือสมาธิ แต่มันหยุดช่วงแป๊บเดียว เดียวคิดต่อ คิดต่อ คิดต่อ แต่ถ้าเราทันบ่อยๆ ครั้งเข้า ความคิด ความหยุดนี้ มันจะนานขึ้น ความคิด ช่องไฟของความที่หยุด มันจะห่างขึ้นๆ

เราจะเห็นเป็นความหยุด และเดี๋ยวก็คิดอีก คิดอีก จนเราสามารถควบคุมได้ เราจะให้คิดก็ได้ ไม่ให้คิดก็ได้

นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นสมาธินะ เป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะเราเป็นเจ้าของนะ นี่เวลานั่งสมาธิ เวลาเป็นสมาธิกันนี้ มาถามว่า ผมเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างไรครับ นี่เพราะเรารู้ของเราใช่ไหม แต่ถ้าเราไม่มีอะไรเลยนี้ เราจะรู้ว่าเราเป็นสมาธิหรือเปล่า แต่คิดว่าเป็น แต่ไม่ได้เป็น เหมือนนอนหลับ นอนหลับนี้ เราควบคุมไม่ได้ การพักผ่อนนอนหลับ มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่ไม่มีใครรู้ว่า มันเป็นสมาธิอย่างไร

แต่ถ้ามีสติอยู่นี้ เห็นไหม มันไม่ได้เหมือนนอนหลับ เหมือนเรานั่งสมาธินี้ มันจะมีการพักที่ดีมาก นี่ถ้าการพักอย่างนี้บ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้านี้ จิตมันจะมีกำลัง จิตถ้ามีกำลังนี้ จิตจะเป็นเอกัคคตารมณ์ ถ้าจิตมีกำลัง มันจะไปเห็นอย่างที่โยมว่าเมื่อกี้ เห็นความคิด ความคิดไม่ใช่จิตนะ จิตเห็นความคิด เราถึงค้ำพวกจิตใจ เขาบอกให้จิตไปเฉยๆ จิตไปเฉยๆ เดี่ยวจะเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา เราออกไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เพราะว่าอะไรรู้ใหม่ เพราะไม่มี สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो

สัมมาทิฏฐิ คือปัญญาชอบ สัมมาสังกัปปो คือการชอบ เพียรชอบ สติชอบ ระลึกชอบ แต่ดูเฉยๆ อะไรเป็นความชอบ ไม่มี กิจงานนะ มรรค ๘ นะมี หนึ่งเดียว หนึ่งเดียว คือความรู้ สติก็ไม่มี

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : อ้าวๆ ค่อยๆ ว่า ค่อยๆ คิด

โยม๑ : ดูเขามอง มองมาเฉยๆ ไรใหม่

หลวงพ่ : ไร ถ้ามอง มองเฉยๆ

โยม๑ : คือต่างคนต่างอยู่ เขาคิดของเขา เราก็มองของเขา

หลวงพ่ : แล้วได้อะไรขึ้นมา

โยม๑ : ก็เห็นว่าไม่ใช่ของเรา

หลวงพ่ : เห็นเพราะเราคิด มันไม่ใช่.. ธรรมะนะ จิตนี้ กิเลสนี้มันอยู่ที่จิต กิเลสมันอยู่ที่จิต มันต้องไปแก้กันที่จิต แต่แก้ที่เราเห็น เราเห็นนี่เป็นเงา ไม่ใช่ตัวจิต

โยม๑ : ต้องแก้ตัวจิต ผู้คู้ยู่หรือครับ

หลวงพ่ : อ้าว แล้วมันจะเข้าถึงผู้คู้ได้ไหม

โยม๑ : พยายามจะเข้าไปคู้ให้ได้

หลวงพ่ : นี่นะ เราจะพูดอย่างนี้ไงนี้ ค่อยๆ พูดถึงนะ นี่เราจะบอกว่า อันที่เราพูดเมื่อกี้ี้ ยังไม่เข้าถึงตรงนี้นะ เราปูพื้นก่อนไง เราจะปูพื้นว่า ปัญญาอบรมสมาธินี้เป็นอย่างไร พอเป็น ถ้าเป็นโดย นี่เราพูดประสาเรา พวกเรานี้เป็นคินน้ำมันกันก้อหนึ่ง แล้วเราก้จะมาบั้นเป็นรูปสัตัว ที่นี้การจะบั้นรูปสัตัวนะ การบั้นรูปสัตัว การบั้นรูปสัตัวนะคือ วิปัสสนา แต่ถ้าคินน้ำมันก้อหนึ่งก้อก่อน เรามีคินน้ำมันคนละก้อก่อน

จิต ตัวจิตนะ การคู้จิตเฉยๆ นี่ มันคู้ มันคู้ไปเฉยๆ พอคู้ไปเฉยๆ นี่ มันไม่ใช่คินน้ำมัน มันเป็นคินเหนียวแห้ง มันบั้นไม่ได้ คินเหนียวนี้เวลาเรามาบั้นเป็นสี่เหลี่ยม แล้วให้มันแห้งเลยนี้ เราจะบั้นอะไรเราค้อเอาน้ำใส่ก้อก่อนไซ้ใหม่ ให้มันอ่อนตัว นี่พูดถึง พวกเราจะบอก ถ้าเป็นคินน้ำมันนะ ค้อมันเป็นตัวจิต ตัวจิตเป็นนามธรรม ที่มันจะเคลื่อนไหว ได้มหาศาลเลย

แต่โดยธรรมชาติของมันนะ มันเคลื่อนไหว เราเปรียบนะ รถนี้เกียร์อัตโนมัติ รถนี้เกียร์อัตโนมัตินะ ถ้าอยู่ในเกียร์นะปิดเครื่องได้ไหม ไม่ได้ เพราะรถมันจะเคลื่อนที่ไซ้ใหม่ มันหนัก รถไม่ได้ ค้อปลดเกียร์ว่าง ออโตเมติกไง ออโตเมติกอยู่ในเกียร์นี้ติดเครื่องได้ไหม? ไม่ได้ เพราะว่ามันอยู่ในเกียร์ พลังงานมันไม่ไหว ค้อปลดเกียร์ว่างก้อก่อน พอปลดเกียร์ว่างและติดเครื่องเสร็จ ถ้าเราไม่ใส่เกียร์รถจะเคลื่อนที่ได้ไหม? ไม่ได้

โดยสามัญสำนึกของปฤชน ในความคิดของเรานี้ ความคิดของเรานี้เหมือนเครื่องยนต์อยู่ในเกียร์ มันจะคิดตลอด ความคิดเรานี้ มันเกิดคู้ เกิดคู้ เกิดคู้ มันเลยไม่ว่าง เขาจะคู้จิตกันเพื่อให้ว่าง คู้จิตกันเพื่อให้ว่าง ไซ้ใหม่ ค้อปลดเกียร์นะ ปลดเกียร์ว่างก็ได้ ค้อว่า ปลดความคิดกับจิตเราออกจากกัน ความว่างคือ จิตนี้มันปลดออกจากความคิด แต่โดยสามัญสำนึกของเรานี้ ความคิดกับจิตเป็นอันเดียวกัน ขยับก็คิดตลอดเวลา

นี่ไง แล้วดูจิตกัน ดูเฉยๆ ดูเฉยๆ มันก็เหมือนกับดับเครื่องไว้เฉยๆ ไม่ปลดเป็น
เกียร์ว่าง มันดูเฉยๆ แต่ถ้าของเรานี้ละ ปัญญาอบรมสมาธิแบบที่หลวงตาสอน มันมีอยู่
เล่มหนึ่ง ไว้จะพิมพ์เอามาแจก ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่ใช้กันโดยสามัญสำนึกของ
ชาวพุทธ มันเป็นแค่นี้ แต่เขาไม่เข้าใจ เขาเข้าใจว่าเป็นวิปัสสนา

โลก ตอนนี้นะโลกปฏิบัติ ที่มันกำลังสับสนอยู่ตรงนี้ สับสนเพราะว่า เพราะเขา
บอกว่าศาสนาพุทธนี่ เป็นศาสนาแห่งปัญญา พอเขาใช้ความคิดกัน เขาบอกนี่คือปัญญา
ไม่ใช่ ความคิด เราคิดกันอยู่ที่นี่ เป็นโลกีย์ปัญญา เป็นปัญญาวิชาชีพ หมอ ก็ใช้การศึกษา
ของทางการแพทย์ นักกฎหมาย ก็ใช้การศึกษาทางกฎหมาย นักวิศวกร เขาก็ใช้วิชาชีพ
วิชาชีพที่เขาการก่อสร้างของเขา นี่คือปัญญาวิชาชีพ คือโลกีย์ปัญญา

มันไม่ใช่แนวแก๊กเกิลสหรือก เอ็งคิดขนาดไหนนะ คิดหาสตางค์ คิดหาสตางค์กัน
ไม่ได้คิดว่าจะมาปลดเปลื้องกิเลส แต่บางทีมันมีกรรมสังเวช มันเศร้าใจบ้าง ถ้ามีสติ
มันคิดแล้วมันสะเทือนใจบ้าง แต่มันก็ไม่ใช่ธรรม เพราะมันเป็นอริยบุคคลไม่ได้ มันถึง
ต้องกลับมาที่ความสงบนี้ก่อน แล้วที่เขา กลับมาที่ความสงบก่อนนะ เขาใช้ปัญญากันนะ
ใช้ปัญญาในความคิดนี้ แล้วมันหยุดได้ เขาคิดว่านี่เขาเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็น
อนาคากัน

ถ้าเป็น เราถาม พวกอาจารย์หมอ เขาจะเอาลูกศิษย์มา เราถาม มึงเป็นอาจารย์เขานี้
ถ้าลูกศิษย์มันส่งหน่วยกิตไม่ครบนี้ อาจารย์ให้ผ่านได้ไหม มรรค ๘ มันไม่มี แต่ทาง
การศึกษานี้ ทางวิจัยนี้ มันก็ไม่ผ่านอยู่แล้ว ไม่ผ่านอยู่แล้ว แล้วความผ่านจริงๆ มันผ่านที่
ใจ นี่มันผ่านที่ใจ เพราะใจมันเป็นเองนี่ ดูสิ ครูบาอาจารย์เราที่เป็นพระอรหันต์นะ แม้แต่
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่งอยู่ข้างหน้า ก็ไม่ถาม ถ้าถามนะ เอ็งสงสัยแล้ว ไม่
ถามหรือ

มันผ่านที่ใจนะ ใจมันผ่านของมัน เป็นสันติภูมิจิต แต่ที่นี้ทุกคนเลย เป็นโสดาบัน
แต่ต้องพยายามวิงหาอาจารย์รับรองกัน วิ่งไปหาให้อาจารย์รับรอง มันผ่านที่ไหน มัน
ไม่ได้ผ่านเลย นี่เราพูดถึงปัญญาอบรมสมาธิก่อน ปัญญาอบรมสมาธินี้ สติเรามันจะ
เท่ากับความคิด มันจะรู้เท่าความคิด แล้วความคิดมันจะหยุด เพราะเมื่อก่อน ความคิด
โดยกิเลส มันคิดโดยธรรมชาติของมัน นี่คือสามัญสำนึกของโลก

ทีนี้พอเราศึกษาธรรมกัน เราศึกษาธรรม เรามีสติ เรามีสัมปชัญญะ ความคิดเรานี้ สติเรานี้ตามความคิดเราทัน พอมันตามความคิดเราทันมันก็หยุด หยุดแค่นั้นนะ เพราะ คนปฏิบัติมา เราทำมาหมดแล้ว มันจะหยุดเฉยๆ แล้วหยุดนี้ หยุดแล้วทำอะไรต่อไป ถ้ามีสตินะ พอหยุดปั๊บเดี๋ยวก็คิดต่อ เพราะโดยธรรมชาติ ธรรมชาติของขันธ์ ธรรมชาติ ของธาตุรู้ มันเหมือนธรรมชาติของน้ำมัน มันเจอความร้อนมันจะติดไฟทันที มันเป็น ธรรมชาติของมัน

ธรรมชาติของมันโดยสามัญสำนึกใจ ขันธ์ ๕ ใจ สถานะของมนุษย์ มนุษย์มีธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ มีนามธรรมคือความคิด กับธาตุ ๔ คือร่างกาย นี่ก็ธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติของเทวดา ธรรมชาติของพรหม มันก็เป็นธรรมชาติของเขา มันก็เป็นธรรมชาติ ของเขาอยู่แล้ว ทีนี้ธรรมชาติของเรานี้ เราถึงบอกว่ามนุษย์นี้มีบุญมาก มีบุญมากเพราะ อะไร เพราะมีร่างกายกับจิตใจ เพราะร่างกายนี้มันบีบคั้นจิตใจตลอด ร่างกายนี้มันจะบีบ คั้น เพราะร่างกายนี้ต้องการอาหาร ร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วย ร่างกายปวดเมื่อยนะ ร่างกายนี้ มันจะบีบคั้นจิตใจตลอด ให้เรารู้สึกตัว

แต่ถ้าเป็นเทวดานี้ เขาเป็นทิพย์ เขาไม่มีร่างกาย ธาตุ ๔ แต่เขาเป็นรูปร่าง เหมือนกัน แต่รูปร่างของเขานี้เป็นนามธรรม มันไม่ต้องการอาหารอย่างนี้ มันเป็นอาหาร ทิพย์ มันก็เลยแบบว่า ไม่ปวดเมื่อยเหมือนเราไง ไม่ต้องขยับถ่าย

หลวงปู่เจี๊ยะพูด จำแม่นเลย หลวงปู่เจี๊ยะบอก ในสวรรค์ไม่มีตลาดนะมึง ใน สวรรค์นะ ไม่มีตลาดให้มึงซื้อขายหรอก มันบุญใครบุญมันหลวงปู่เจี๊ยะเน้นบ่อย เวลา เจอกัน มาหาโยมนะ สวรรค์ไม่มีตลาดนะ สวรรค์ไม่มีตลาด

ไอ้มันมีตลาด ไปหาซื้อเอา นี่พูดถึงเวลาถ้ามันทันปั๊บนี้ มันจะสงบเข้ามาอย่างนี้ คือปัญญาอบรมสมาธิ เราฟังอยู่ ครูบาอาจารย์ที่สอนว่าใช้ปัญญาๆ ปัญญาของเขานี้คือ ปัญญาอบรมสมาธิ พอปัญญามันทันแล้วมันหยุด จนลูกศิษย์ของเขาหลายคนมาหาคะ เมื่อก่อนลูกศิษย์เขาบอกว่า ในสำนักอย่างนี้ ถ้าอาจารย์นะ วุฒิภาวะอาจารย์ไม่ถึง สอนไป ตามวุฒิภาวะ หลวงตาท่านบอกอยู่ ถ้าพระเราเทศน์นี้ เหมือนเปิดห้วอก ใครมีความรู้ ขนาดไหน ก็เปิดห้วอกขนาดนั้น

ทีนี้ อาจารย์ของเขานะ มีวุฒิภาวะแค่นี้ ก็สอนลูกศิษย์กัน ลูกศิษย์ ก็เป็นพระนี้ เต็มวัดเลย ก็ใช้ตรรกะ ใช้ความคิด แล้วถ้าความคิดของใครนี้ มันขบความคิดแตก เขาให้

คำนี้เป็นพระโศดาบัน ถ้าความคิดนี้มันคิดอยู่นะ แล้วมันไป่ความคิดตัวเองทัน มันขบ
ความคิดตัวเองทัน ความคิดมันก็ไม่มี เขาให้สัททาคา ให้อนาคา

แล้วสัททาคา อนาคานี้ ทำไม ก็เรามีการกระทำใหม่ เพราะปัญญามันคิด แล้ว
มันขบความคิดนี้ มันไป่ความคิด ความคิดมันก็หยุดใหม่ แล้วพอความคิดหยุดมันก็
ว่าง โอ้ย สบายมากนะ

นี่ลองทำสิ ถ้าใครปล่อย โอ้โฮ จะสุขมาก แล้วก็เคลมว่าเป็นโศดาบัน แล้ว
อาจารย์ก็รองรับ (เดี่ยวๆ อธิบายก่อนนะ) อาจารย์ก็ยอมรับ พอยอมรับแล้วเขาก็ออกมา
สร้างวัดกัน เขาก็มั่นใจ มั่นใจว่าเขาได้อนาคา ได้สัททาคากัน มาสร้างวัด พอมาสร้างวัด
ปั๊บ มันมีการทำงาน มันมีการสังคม พอสังคมนะ จิตมันเริ่มรับรู้ พอรับรู้แล้วมันก็เชื่อม
พอมันเชื่อมปั๊บ อ้าว เฮ้ย อนาคา สัททาคา มันหายหมดเลย

พอเชื่อมแล้วมันก็เริ่มสงสัย สงสัยในสันตทิจุโก สงสัยในประสบการณ์ของจิต
ว่าจิตเรานี้เป็นอนาคา เป็นโศดาบันมาแล้วนี้ ทำไมมันเชื่อม มันไป่สงสัยตัวเราปั๊บ มันก็
สงสัยอาจารย์ เพราะอะไร เพราะว่าอาจารย์การ์นต์เรามา อ้าว แสดงว่าการประพฤติ
ปฏิบัติแนวทางนี้ มันต้องเป็นไปไม่ได้สิ นี้นะ สิ่งนี้มันเป็นประสบการณ์ของพระที่มาหา
เราอย่างนี้ มาพูดให้ฟังอย่างนี้หลายองค์มาก

ที่นี้พระที่พูดนี้ เขาพูดด้วยประสบการณ์ของเขา นะ แต่เรานี้ไม่เชื่อมาแต่ไหนแต่
ไรแล้ว เพราะถ้าเป็นอริยสังขนะ คุณิ คุณริยสังข คุณความ.. นี้เรานั่งกันอยู่ที่นี่ พระอาทิตย์ขึ้นนี้
ดวงเดียวกัน พระอาทิตย์ตกก็ดวงเดียวกัน อริยสังขมันเป็นอันเดียวกันไง มันต้อง
เหมือนกัน แต่เราเห็นพระอาทิตย์ขึ้นนะ กลางวันเราบอกว่าพระอาทิตย์ขึ้น เขาบอกไม่ใช่
เขาบอกมันร้อน แต่กลางคืนพระจันทร์ขึ้น มันบอกนั่นพระอาทิตย์ขึ้น มันเย็น เราเชื่อ
ใหม่ มันขัดแย้งกันโดยข้อเท็จจริง เราถึงไม่เชื่อ เราไม่เชื่อมาแต่ไหนแต่ไร

เพียงแต่ว่าพูดไปนี้ มันเหมือนกับเสียงส่วนน้อยกับเสียงส่วนใหญ่ แล้วพอเขาเอง
เขาขบ เพราะว่าเขาใช้ปัญญา แล้วเขาขบความคิดเขาว่า ว่างหมด เขาก็มั่นใจว่าเขาเป็น
โศดาบัน แล้วอาจารย์เขาบอกโศดาบัน แล้วพอขบอีกรอบหนึ่ง ก็สัททาคา อนาคา แล้ว
เดี๋ยวนี้เนะ เขาเองเขาก็เชื่อมหมด นี้พูดถึงอาจารย์ที่ใช้ปัญญาๆ นะ แต่ถ้าพูดถึงของเรา
ขณะที่เขาขบ แล้วมันปล่อยนะ นั่นนี่คือปัญญาอบรมสมาธิ

สมาธิคือมันปล่อย จิตมันกลับมาพื้นฐานเดิม แล้วถ้าเรารักษาบ่อยครั้งเข้า สมาธิมันเลยเป็นอนิจจัง มันมีอยู่ แต่เดี๋ยวมันก็แปรสภาพ ถ้าเรามีสติ เรามีเหตุมีปัจจัยรักษามันสมาธิจะอยู่มั่นคง ปัญญาที่เราใช้ไล่ความคิดไปตลอด พอเราใช้ปัญญานี้เห็นใหม่ ปัญญาคือความคิดใจ แล้วเราตั้งสติ ดูความคิดเรา คิดอย่างนี้ ดีหรือชั่ว คิดอย่างนี้ เจ็บปวดหัวใจไหม ถ้าคิดอย่างนี้เจ็บปวดหัวใจ เอ็งคิดทำไม

คือเราเห็นโทษนะ มือนี่เราไปจับไฟนะมันร้อน แล้วเอ็งก็จับ แล้วเอ็งก็ร้อน แล้วเอ็งก็จับ แล้วเอ็งก็ร้อน แล้วเมื่อไหร่เอ็งจะเข็ดล่ะ ความคิดก็เหมือนกัน ถ้าสติมันตามความคิดไปเรื่อยๆ นะ มันเห็นโทษนะ คิดอย่างนี้แล้วก็เจ็บทุกทีเลย คิดอย่างนี้แล้วเจ็บทุกทีเลย แล้วเอ็งคิดทำไม พอคิดทำไมมันก็เห็นโทษ เห็นใหม่ พอมันจะคิดนะ มึงคิดอีกละทันขนาดนั้นนะ ขณะจะคิด อะแหนะ แหนะ แหนะ มันจะหยุดเลย มันเข็ด มันคิดจนมันเข็ด นี่นะปัญญาอบรมสมาธิ มันจะทันกันอย่างนี้ แต่ชั่วคราวนะ

โยม ๑ : แต่มันมี ๒ แบบ บางทีมันก็ไม่หยุดนะ

หลวงพ่ : นั่นไง ก็ชั่วคราวง กำลังจะออกตรงนี้ไง คำว่าชั่วคราว ถ้าชั่วคราวหมายถึงว่า ถ้าสติเราดี แล้วกิเลสนี้มันไม่ทันความคิดเรา แต่ถ้าต่อไป กิเลสนี้ พอเราเคยชนะมันแล้ว มันก็ต้องปรับตัวมัน พอมันปรับตัวมันนะ ใช้ความคิดเดิมนี้มันรู้ทัน เห็นใหม่ มันรู้ทัน นี่ปัญญาอบรมสมาธิ

ฉะนั้น ถ้าเวลาจิตมันสงบแล้ว เห็นใหม่ เขาถึงต้องให้ใช้ปัญญา จิตสงบไป ให้ใช้ปัญญาๆ ปัญญาในอะไร ก็ใช้ปัญญา นี่ไม่ใช่ปัญญาหรือ ปัญญาที่ใช้อยู่แล้วนี่มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ แล้วถ้าเกิดสมาธิแล้ว ถ้าใช้ปัญญาอีก มันจะเป็นปัญญา ปัญญาฆ่ากิเลสไป นี่สมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ พอมันไล่เข้าไป มันจะสร้างวุฒิภาวะของใจให้สูงขึ้น มันก็จะทันกิเลสตัวนั้นใช้ใหม่ พอทันเข้าไปเรื่อยๆ ทันเข้าไปเรื่อยๆ มันจะย้อนเข้าไป จากที่ว่า พอเราใช้ปัญญาเข้าไปแล้ว พอมันหยุดแล้วนี้ เดี่ยวมันก็คิดอีก แล้วมันจะพัฒนาอย่างไร แล้วจะวิปัสสนาอย่างไร

ทุกคนถามว่า ก็ปัญญามันจะวิปัสสนาอย่างไร พอมันสงบแล้ว เราก็ใช้ปัญญา ปัญญาคราวนี้เราใช้ในกาย เวทนา จิต ธรรม ในกาย ถ้าในกายนี้ ในกายของมนุษย์นะมันมีโครงสร้างอย่างไร ในกายของมนุษย์ใช้อาหารอย่างไร ในกายมนุษย์มันคงที่ใหม่ ในกายมนุษย์นี้มันเป็นของชั่วคราวง แล้วเรานี้จะไปยึดของชั่วคราวงเป็นของเราได้ไหม

ถ้าเราใช้ปัญญาแบบนี้ปัจุบันนี้ มันจะละเอียดเข้ามา อย่างนี้นะมันเป็นปัญญา ให้จิตนี้ ให้สมาธินี้มันพัฒนาขึ้น พอพัฒนาขึ้นนะมันจะรักษาสมาธิได้ง่ายขึ้น แล้วเรารักษาบ่อยครั้งๆ นะ ความคิดอย่างนี้ เป็นความคิดในการฝึกปัญญานะ ยังไม่ใช่ปัญญาแท้ ถ้าเป็นปัญญาแท้ในวิปัสสนานะ มันจะจิตเห็นอาการของจิต จิต จิต จิต จิต จิต เห็นอาการของจิต

เคยเห็นจิตกันไหม ไม่เคยเห็นจิต เห็นอาการของจิต เห็นเงาของร่างกาย ไม่เคยเห็นร่างกาย ตัวจิตคือตัวพลังงาน ความคิดนี้เป็นเงา เราดูที่ความคิดคือดูที่เงา แต่ถ้าดูที่เงาเงานี้มันมาจากจิตใช่ไหม มันสาวไปที่จิตได้ ขณะที่เราเห็นกันเราคิดกันอยู่ที่นี่ เป็นเงานะ ไม่ใช่ตัวจิต ถ้าไปเห็นตัวจิต มันก็เหมือนกับวิปัสสนา ที่จิต ที่สมาธิอบรมปัญญา

สมาธิอบรมปัญญาคือเจโตวิมุตติ กำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธเข้าไปก่อน พอจิตมันก็สงบก่อน จิตสงบก่อนมันจะมีหลักมีฐานของมัน แล้วจิตนี้จะเห็นกาย เห็นกายนี้มันก็เหมือนเห็นจิต เพราะอะไร เพราะจิตมันเห็นกาย กายอันนี้เป็นกายในอริยสัจ ไม่ใช่กายในสามัญญ์สำนัก กายในอริยสัจคือกายในนิมิตใจ จิตเห็นกายจากภายใน จิตเห็นนะ

เนียโดยทั่วไปนี้ ส่วนใหญ่แล้วเป็นสมาธิอบรมปัญญา คือจิตต้องสงบก่อนแล้วเห็นกายกัน สอนกันมาอย่างนี้ แต่เดี๋ยวนี้นั้นปัญญาชนไง นี่ถึงคราวถึงยุคสมัยนี้ ปัญญาชน เมื่อก่อนมันศรัทธาจริต คือทุกคนไม่มีศาสนา ก็เชื่อมั่น เชื่อมั่นก็ทำได้ง่าย แต่ตอนนี้ พอศาสนามีแล้ว ทุกคนก็รู้ว่า นี่ มรรคผลเป็นอย่างนี้ๆ แล้วตอนนี้ ปัญญาชนขึ้นมา ก็ใช้ปัญญากัน

พอใช้ปัญญากัน ก็ใช้สามัญญ์สำนัก ก็เลยคิดเบ็ดตัวเอง ดิดกิเลสใจ ดิดความเห็นของตัวใจ แต่มีหลวงตา หลวงตานี้ท่านสร้างบุญญาธิการมา ท่านถึงบอกว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ พอเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่มันทะลอมเข้ามา ให้มันเป็นจิตที่มันไม่มีกิเลสเจือปนก่อน พอจิตไม่มีกิเลสเจือปน พอมันไปเห็นอีกทีนี้เห็นใหม่ นี่จิตเห็นอาการของจิต คือจิตเห็นความคิดใจ

แต่ที่เราเป็นความคิดอยู่ที่นี่ เราเหมือนกับ เราเองนี่มันเป็นตัวความคิด แล้วเราก็ไล่ความคิดให้มันหยุดใช่ไหม เราก็เห็นของเราหลายๆ ใจไหม แต่ถ้าตัวจิตมันเห็นนะ มันไม่มีเรานะ ตัวจิตไปเห็นไม่มีเรา มันเห็นของมันเอง เราเคยไปเที่ยวป่าไหม แล้วไปเห็นภาพในป่า ไปเห็นดอกไม้ในป่าที่มันสวยมาก ที่เราตะลึงเลยนี่ เคยเห็นไหม อาการอย่าง

นั่นนะ มันเห็นแล้วมันไม่มีตัวเราเลย เพราะภาพที่เห็นนะเรามันไม่มีแล้ว เพราะเราทิ้งในภาพที่เห็น

นี่เห็นโดยที่เราไปเห็นโดยสามัญสำนึกนะ แต่ถ้าจิตนะมันเป็นตัวมันเอง มันเห็นละเอียดกว่านั้น แต่เอามาเปรียบเทียบว่ามันจะเป็นอย่างนั้น จิตมันต้องสงบก่อน จิตเห็นอาการของจิตนะ มันจะทิ้งมาก พุคอย่างนี้ละ มันจะพุกซึ่งมากกับคนที่เห็นด้วยกัน เพราะมันเป็น เวลาพุทธธรรมะนี้มันเหมือนกับ เรานะ (โทษนะ ไม่ได้แข่ง) เรานี้ละ ฟังเขาเล่าถึงอุบัติเหตุรถชนกัน ประสานงานี่ เราฟังแล้วก็สยดสยองนะ แต่ถ้าเรานั่งอยู่ในรถนั้นนะ แล้วรถนั้นประสานงานะ เราจะสยดสยองกว่านั้น

เห็นจิตคืออย่างนั้น คือเราเข้าไปอยู่ในอุบัติเหตุ นั้นจะทิ้งในความเห็นนั้น คือเป็นการเห็นจริงใจ

โยม ๒ : หลวงพ่อคะ มันเหมือนกับมีความรู้สึกว่าจะเห็น เหมือนเมื่อที่กำลังคิดๆ อยู่ นี่ เห็นอารมณ์มันแยกออกมาจากจิตเลย มันอยู่คนละที่เลย อย่างนั้น

หลวงพ่อ : ก็คิดๆ อยู่ ก็คิดๆ อยู่ ก็คือความคิดนะ

โยม ๒ : แต่มันก็ไม่เที่ยงใช่ไหมคะ

หลวงพ่อ : ไม่ใช่ ไม่เที่ยง อันนี้เราจะบอกว่าไม่ผิคนะ อันนี้คือการฝึกฝน ปัญญาจะเกิดจากการฝึกฝน ต้องให้ฝึก นี่นะฝึกปัญญา ปัญญาจะเกิดเองไม่ได้ ถ้ามันไม่เหมือน.. นี้คุณติ ผลไม้เราปลูก ผลไม้กว่าจะออก มันต้องออกเป็นเกสรก่อน ถึงออกเป็นเมล็ดใช่ไหม ถึงจะออกเป็นผลใช่ไหม จากผลอ่อนเป็นผลแก่ใช่ไหม มันพัฒนาไหม

จิต การวิปัสสนาก็เหมือนกัน จากที่เราฝึกนี่เป็นเกสร เป็นอะไรก็ฝึกไป มันจะโตขึ้น โตขึ้นนะ แต่มันไม่ใช่ผลไม้พลาสติก เราไปซื้อเห็นไหม ผลไม้ที่เดินเขา ไปซื้ออสิหามาได้เลย มันปั้นให้เสร็จนะ ยกมาได้เลย นี่เราคิดกันอย่างนั้นไง เราคิดว่ามันสำเร็จรูปในการวิปัสสนา ในการภาวนานี้ เราคิดว่ามันจะสำเร็จรูป คือถ้าเป็นจิตก็ต้องเป็น.. อ้าว นี่ผลไม้ ไร่ไหม ผลไม้เซรามิก เขาปั้นไว้ขาย ก็ยกมาเลย ยกมาเลย

ไม่ใช่ ไม่ใช่หรอก ที่นี้พอบอกว่าเวลามันเห็น เห็นปั๊บ มันเห็นต้องเป็นอย่างนี้ แล้วบอกถ้าพูดถึงผลนะ อย่างนี้ถูกไหม ผิด ผิดที่ไหน ผิดที่มันยังไม่ใช่ แต่ถ้าพูดถึงการ

ปฏิบัติถูกไหม ถูก ถูกเพราะว่าเริ่มต้น เพราะเริ่มต้นมันต้องเป็นอย่างนี้ แล้วมันจะพัฒนาไป แต่บอกว่าถูก ถ้าถูกแล้วนะ ถูกแล้วต้องทำ ไม่ใช่ถูกแล้วนะฉันจะนอนจมอยู่ที่นี่ ไม่ใช่

การเริ่มต้น นี่มันต้องมีการเริ่มต้น นี่การสอนใจมันถึงว่าการปฏิบัตินะ มันต้องมีอนุบาลก่อน เริ่มต้นนะต้องมีศรัทธาก่อน มีศรัทธาก่อนนะ เราพูดบ่อย อย่างเช่นการอดอาหารนี่ การอดอาหารถ้าเป็นวิทยาศาสตร์นะ บอกเลยว่าพวกนี้ ทุกข์นิยม อยู่ดีๆ มาอดอาหารกันทำไม เรามบอกว่า ไม่ใช่ทุกข์นิยมหรือ มันเป็นสัจจะนิยม มันเป็นความจริง

การอดอาหารนี่เราผ่อนอาหารกัน เพราะอะไร เพราะเราทำงานกันไม่ค่อยได้ เพราะร่างกายมันแข็งแรง สิ่งต่างๆ นี่พอแข็งแรง กิเลสมันก็อาศัยร่างกายนี่เป็นเครื่องมือของเขา และความคิดกับร่างกายนี่ กิเลสมันจะใช้นี่เป็นทางเดินของเขา ฉะนั้นถ้ามันเป็นทางเดินของเขานี้ เราสู้เขาไม่ไหวใช่ไหม เราก็จะผ่อนแรงของกิเลส คือเราก็กินผ่อนอาหาร ให้ร่างกายนี้มันไม่แข็งแรง ไม่เข้มแข็ง

กิเลสมัน ถ้าเราเข้มแข็งนี้ ร่างกายสดชื่นนะ อยากจะเที่ยวทั้งนั้นนะ ถ้าร่างกายอ่อนแอ มันเดินไม่ไหว ไม่ค่อยมีใครอยากไปไหนหรือ อยากนั่งเฉยๆ แต่ถ้ากินอึมนอนอุ่นนะ ปะ เราไปกินเถอะ นี่ถ้าเราผ่อนอาหาร เราผ่อนเพื่อตรงนี้ไง ผ่อนเพื่อไม่ให้มันไปทางโลกกินไป เราผ่อนอาหาร แต่ไม่ได้ผ่อนอาหารแบบทางแอฟริกา

แอฟริกาที่เขาไม่มีจะกิน เขาทุกข์นะ เขาไม่มีจะกินนี้ เขาก็ทุกข์ เขายังทุกข์หนักเข้าไปใหญ่เลย ถ้ามีกิน กินเขาก็มีสุข ถ้าไม่มีกินนะ มันยิ่งทุกข์ยิ่งร้อนนะ อย่างนี้ภาวนาไม่ได้หรือ นี่จิตไม่ควรแก่การงาน ภาวนาไม่ได้ แต่ของพวกเรานี้ เราศรัทธาในศาสนา เพราะในศาสนาที่เราหวังมรรคผล นิพพาน ถ้าหวังมรรคผล นิพพาน เราไม่ต้องมีการกระทำ ไม่ต้องมีการปฏิบัติ

ทีนี้ในการปฏิบัตินี้เราปฏิบัติไปแล้วนี้ กิเลสมันต่อต้าน เราเจตนาเราอยากอด เราไม่ใช่ไม่มีจะกิน เรามี ทัศนคติมาเต็มบาตรเลย คนนะใส่บาตรมามหาศาลเลย ทำไมเราต้องมากระหมัดกระหม่อม มากินคำสองคำ ที่เหลือนะเอาไปให้คนอื่นเขากิน เพราะอะไร เพราะเราเจตนา เจตนาคือใจ

นี่ใจ เจตนาคือตัวใจ ตัวใจมันตัวที่กิเลสอยู่ที่นั่น เราเข้าไปขัดเกลามัน เราเข้าไปต่อสู้กับมัน การอดอาหารอย่างนี้ มันเป็น อดอาหารเพื่อจะต่อสู้กับกิเลส มันเป็นความ

เจตนา เป็นความตั้งใจ เป็นความพยายามของเรา มันไม่ใช่อดเพราะว่าเรากับแค่นั้นใจ ใช้ใหม่ เหมือนกับการฆ่ากิเลสนี้ได้บุญ แต่การฆ่าตัวตายนั้นจะเป็นบาป

เวลาเจ็บ อัดอั้นตันใจนั้นทำลายตัวเอง อันนั้นเป็นกรรม แต่ถ้าการฆ่ากิเลส กิเลส มันเป็นนามธรรม กิเลสมันเป็นสิ่งอวิชชาที่มันอาศัยจิตเราเกิดขึ้นชั่วคราว เราฆ่ามันได้บุญ การฆ่าเห็นใหม่ การฆ่า ฆ่าทิฐิมานะความผิคนะ มันเป็นกุศล

ฉะนั้นไอ้ที่เราอดอาหารนี้ เราอดอาหาร เราผ่อนอาหารเรานี้ เพื่อตรงนี้ใจ ที่นี้จะย้อนกลับมาว่านี่คือวิธีการที่เริ่มต้น ถ้าบอกว่าผิคนะ มันไม่ผิคนะ มันเป็นเจตนาที่เราจะผ่อนคลายมัน ที่นี้พอมัน ตรงนี้เริ่มต้นที่ทำงานอยู่โดยสามัญสำนึกใช้ใหม่ ทำสมาธิกันทั้งนั้นนะ แม้แต่นามรูปอภิธรรม ว่าใช้ปัญญา ปัญญาณะ เขาบอกว่าปฏิบัติโดยสายตรง โดยใช้ปัญญานี้ ปัญญาอะไรของเอ็ง กูอยากรู้แน่ ปัญญาอะไร ก็ปัญญาจากกิเลสมีง

โดยปุณฺชนนี้ มันก็กิเลสเต็มตัว แล้วก็ใช้ปัญญา แล้วปัญญามันพ้นจากกิเลสตรงไหน โทหกตัวเองทั้งนั้นนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะไม่มีครูบาอาจารย์รู้จริง ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้จริงนะ เพราะครูบาอาจารย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มาจากกิเลส เป็นเจ้าชายสิทธัตถะมีครอบครัวด้วย คิดปฏิบัติอยู่ ๖ ปีนี้ ผิดพลาดมา ๖ ปีนี้ นั่นนะ มันเป็นประสบการณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผิดพลาดมา ๖ ปี

แล้วพอไปถูกต้องขึ้นมา ท่านเอาความถูกต้องนี้มาสอนเรา แล้วที่ท่าๆ กันอยู่นี้ มันไม่มีสามัญสำนึก ไม่มีวุฒิภาวะที่มาสอนกัน นี่ปฏิบัติโดยสายตรง ใช้ปัญญาโดยสายตรง ไม่มีหระก ปัญญาที่เอ็งใช้ซะ เพราะว่าปัญญานี้มันไม่ลอยมาจากฟ้า ไม่ใช่คอมพิวเตอร์ มันจะได้ออกมาจากโปรแกรม ปัญญาของคนนะ มันก็ออกมาจากตัวใจ กวาสวะตัวภพ

ความคิดนะมันมาจากในฐานที่ตั้ง นิมนุษย์นะ สถานะมนุษย์นี้ นี่จุดยืนของเรามันอยู่ (โทษนะ) อยู่ที่เท้า ยืนขึ้นมาสิ จุดยืนที่เท้า ไม่ใช่หระก จุดยืนอยู่ที่ใจ ใจนะเป็นกวาสวะ เป็นภพ ภพชาติอยู่ที่นี้ ภพชาติอยู่ที่นี้ มันปฏิสนธิจิต มันไปปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา มันก็เกิดมาเป็นมนุษย์ ความคิดก็มาจากตรงกวาสวะ ตัวภพ ภพกับความรูสึกนี้ ภพกับความรูสึก อยากรู้เรื่องจิตนะ กลั่นลมหายใจ กลั่นลมหายใจ นั่นละคือตัวภพ กลั่นลมหายใจไว้ ตัวที่กลั่นลมหายใจนั้น ความคิดมันมาจากตรงนั้น

ถ้าความคิดมันมาจากตรงนั้น เห็นไหม เวลาจุดยืนของคนมันอยู่ที่นั่น แล้วถ้ามัน
ใช้ปัญญาขนาดไหน ปัญญาถ้ามันออกมาอย่างนั้น มันก็ปัญญาของกิเลส ปัญญาของ
อวิชา ปัญญาของสิ่งที่ออกมาจากภวสวะ จากภพ จากภพคือตัวอวิชา แล้วเวลามัน
สงบ ก็สงบกลับเข้าไปที่ตรงนั้น

นี่ไง ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ อัปปนาสมาธิระ มันตั้รูป รส กลิ่น
เสียงหอม ตัดความคิดหมด ดับหมดเลย แต่รู้อยู่นะ ถ้าดับไม่รู้ นั่นคือนอนหลับ ดับ
ความคิด ดับความรู้สึก ดับอายตนะทั้งหมด ตัวจิตล้วนๆ นั่นนะคือตัวอัปปนาสมาธิ ฐิติ
จิต คือจิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้เป็นจิตเดิมแท้ของปุถุชนนะ

ถ้าจะวิปัสสนาเข้าไปนี่ อีกเดี๋ยวนะ มันจะตัดออกชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิต
ไม่ใช่ชั้น ๕ ถ้ามันเป็นปัญญาวิมุตติ บอกชั้น ๕ นี้ มันเหมือนเปลือกส้ม ปัญญาวิมุตติ
ตัวจิตคือตัวเนื้อส้ม โดยสามัญสำนึกนี้ เปลือกส้มนี้มันคลุมตัวส้มอยู่ พลังงานตัวนี้มันจะ
คิดอะไรออกมา มันมีอวิชาอยู่นี้ มันออกมา มันผ่านเปลือกส้ม เปลือกส้มคือความคิด
ใจ ความคิดนี้มันก็จะอยู่ในอำนาจของมาร

แต่เราใช้ปัญญาไล่เข้าไป ไล่จากเปลือกส้มมันสะอาดเข้าไป เห็นไหม เปลือกส้ม
เพราะชั้นนี้ เวลาพระอรหันต์ เวลาเป็นพระอรหันต์แล้ว ชั้น ๕ ภารา หเว ปัญจัก
ขันธา ชั้นสะอาดใจ แต่เราเป็นปุถุชนนะ มันก็สกปรก เป็นโศดาบันก็สะอาดนิดหนึ่ง
เป็นสัทธาภาที่สะอาดครั้งหนึ่ง เป็นอนาคานี้ ชั้นไม่มีเลย ทำลายชั้นหมดเพราะอะไร
เพราะชั้นนี้ กามราคะนี้ ความชอบระหว่างเพศตรงข้ามนี้ มันมีข้อมูล คือสัญญา คือ
สัญญาอันละเอียด

ถ้าพูดถึงนะ ถ้าตรงสเปคเรา โอ้โฮ รักหัวรักหัวปราเลย ถ้ามันไม่ตรงสเปคนะ
มันไม่รักนะ มันขยะแขยงด้วย เพศตรงข้ามนี้มันกลับต่อต้านด้วย ถ้าข้อมูลนี้มันผิด นี้
ปฏิกะ กามราคะ เวลาถ้ามันหลุดไปแล้ว พระอนาคาถึงไม่มีกาม มันมีจิตล้วนๆ เป็นตัว
เนื้อส้มใจ พอตัวเนื้อส้มนี้ ตัวนี้ แล้วมันจะทำลายตัวมันเองอย่างไร ในเมื่อมันเป็นสิ่งที่ไม่
มีอะไรกระทบ แต่ถ้ามันมีเปลือก เปลือกกับเนื้อนี้มันจะกระทบกัน

นี่เวลามันถ้ามันเข้าถึงตรงนี้ปั๊บ จิตเดิมแท้มันมีอยู่ ๒ อย่าง จิตเดิมแท้โดย
วิปัสสนา มันจะเป็นตัว เป็นพระอนาคา จิตเดิมแท้ของปุถุชน มันก็ไปเป็น เข้าไปที่ตัวจิต

นี่เอง พอถึงตัวจิตปั๊บ แล้วถ้าจิตนี้มันเห็นจิต ตอนที่เขาพูดกันอยู่นี้แหละ ว่าจิตเห็นจิต เห็นจิตนี้แหละ มันเป็นสามัญสำนึก ไม่จริง

โทษนะ เหมือนหมอ วินิจฉัยโรคผิด รักษาหายใหม่ หมอนี้วินิจฉัยโรคผิด เขาปวดหัวนะ ไปรักษาเขาปวดท้อง ไม่มีทางหายนะ นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตมันไม่เห็นนะ มันก็วินิจฉัยโรคผิด ถ้าจิตมันเห็นจิต เห็นอะไร ถ้าจิตเห็นจิตนี้ หมอวินิจฉัยโรคถูก หมอวินิจฉัยโรคถูกแล้วให้ยาถูก ถ้าให้ยาถูกแล้ว เคี้ยวโรคมันจะหาย (ชั่งงใหม่)

นี่พูดถึงพื้นฐานเฉยๆ เลยนะ ที่พูดนี้ตั้งใจพูด ตั้งใจพูดเพื่อให้พวกโยมนี่เห็นตาม ให้เห็นตามแล้วให้เทียบเคียงกับคำพูดของเรา แล้วก็เทียบเคียงกับการพูดของการดูจิต ที่เขาดูจิตนะ จะไม่มีเหตุผลอะไรเลย คุณเฉยๆ คุณอย่างนั้นนะ ที่นี้พอดูไปแล้ว คำว่าดูใช้ใหม่ เราก็มืดตาใช้ใหม่ พอตาดู ตาก็ต้องเห็น เห็นก็เห็นอย่างข้อเท็จจริง แล้วทำอะไรกันนะ แล้วเห็นแล้วนี่ คุณ สามัญสำนึกของคนไม่เหมือนกัน คนหนึ่งก็เห็นอย่างหนึ่ง ๒ คนยลตามช่อง

คนหนึ่งเห็นดวงดาว อีกคนเห็นโคลนตมนะ ก็แล้วแต่คนเห็น แล้วแต่อำนาจวาสนา แต่ถ้าเป็นอริยสังขนะ ไม่มีทาง ต้องจิตเห็นจิตเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะมันเป็นกิเลส ไม่ใช่ ๒ คนยลตามช่อง ไม่ใช่ต่างคนต่างเห็นหรอก เป็นไปไม่ได้ ถ้าต่างคนต่างเห็น อริยสังขมันก็มีหลายหลากสิ

แม้แต่เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ แม้แต่พระอรหันต์ทุกๆ ชนิด ต้องออกมาจากอริยสังขเหมือนกัน จะพิจารณาเวทนา พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมนี้ เหมือนกัน หลวงปู่เจี๊ยะบอกนะ บอก หงบเวัย เวลาเถียงกับเราไง แล้วเราเถียงเต็มทีเลย

“หงบ เราไปอยู่กับท่านอาจารย์ใหญ่ นะ ท่านอาจารย์บอกท่านเจี๊ยะ ท่านเจี๊ยะ พิจารณากาย ให้พิจารณาจิตบ้างสิ”

พอหลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกว่า พอหลวงตาท่านพูดอย่างนั้นปั๊บ เพราะปีนั้นท่านจำพรรษาอยู่กับหลวงตา พอหลวงตาพูดอย่างนั้น หลวงปู่เจี๊ยะก็พิจารณาจิตเลย เข้าขึ้นมา

“ท่านอาจารย์เหมือนกันนะ”

นี่แหละหลวงตาท่านก็หัวเราะเฉยๆ แล้วคำพูดนั้น ท่านเอามาใส่เรา คือท่านจะให้เราทำด้วย เราถึงลงใจทำ จะบอกว่า นี่หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณาภายในใจไหม หลวงตาท่านพิจารณาจุดและต่อมของจิต ทำไมเหมือนกันล่ะ? ทำไมเหมือนกัน?

เห็นไหม อริยสังเหมือนกัน กาย เวทนา จิต ธรรม ผลเหมือนกัน อริยสังอันเดียวกัน แต่วิธีการต่างกัน ฉะนั้นคำพูดที่เขาบอก คุณจิต คุณจิตกันนะ เราฟังแล้ว มันไม่เหมือน มันไม่เหมือนเพราะมันไม่มีเหตุผล มันเป็น มันเหมือนกับหินทับหญ้า คุณเฉยๆ คุณเฉยๆ ห้ามคิด คิดผิด คุณเฉยๆ เฟ่งเฉยๆ ห้ามคิด มันค้านกันตรงห้ามคิดนี้ ให้ดูเฉยๆ แล้วเดี๋ยวรู้อเอง มันเป็นไปได้

เพราะนะ เพราะถ้าเป็นพิจารณาภายในนะ จิตสงบมา เจโตวิมุตติ จิตสงบก่อน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่มันเป็นคำบริกรรม เป็นจุดยืนของจิต จิตนี้ธรรมคาพลังงานมันส่งออก เวลาพุทโธนี่มันก็กั้นไว้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธอยู่กับที่ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนจิตนะมันเริ่มเป็นขณิกะ เป็นอัปปนา เป็นพอจิตนี้ แล้วมันคายออกมาเป็นอุปจาระ มันจะเห็นกายเฟ่ง เห็นกายเฟ่ง

ถ้าจิตมีกำลังนะ (ฟังนะฟัง) ถ้าเห็นเฉยๆ มันจะเป็นธรรมชาติของมัน นี่คือนิมิต อุคคหนิมิต ต้องวิภาคะ เห็นนิมิตปั๊บ แยกส่วนขยายส่วน การแยกส่วนขยายส่วน คือเห็นความเปลี่ยนแปลง เห็นความเปลี่ยนแปลง เห็นด้วยตา เห็นด้วยตานี้คือเห็นภาพ แต่ใจมันรู้สึก นี่ปัญญามันเกิดตรงนี้

ปัญญานี้มันเข้าใจ ปัญญาของเรานี้มีอุปาทาน ยึดว่าสักกายทิฏฐิ ว่าร่างกายนี้เป็นเรา ทุกคนนะว่าเป็นเรา แต่มันเป็นโดยสมมุติใจ เป็นเพราะเราเกิดมาเป็นเรา ถ้าเป็นเรานะนี่ผิดหมดละ เพราะตั้งแต่เกิดมาจนตอนนี้ เซลล์เปลี่ยนแปลงหมดละ กระจุกตั้งแต่ตอนนั้นกับกระจุกอันนี้อันเดียวกันหรือเปล่า กระจุกตอนเด็กกับกระจุกตอนนี้ อันเดียวกันหรือเปล่า

นี่ มันเปลี่ยนแปลงตลอดใจ พอมันเปลี่ยนแปลงตลอด มันเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติของมัน แต่เรายึดว่าเป็นเราไง เรายึดว่าเป็นเรา ใจมันคิดว่าเป็นเรา ใจคิดว่ามันเป็นเรา ใจคิดว่ามันเป็นเรา นี่คืออุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่นของใจ ใจถึงทุกข์ตรงนี้ ใจที่มันทุกข์นี้ มันเข้าใจผิด เข้าใจว่าสิ่งที่เราอาศัยกันอยู่นี้คือของเรา แต่มัน เราแค่อาศัย เราแค่อาศัย เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมีร่างกาย

มนุษย์ต้องมีร่างกายกับจิตใจ แล้วพอมันนี้ เราก็อาศัยไปชั่วคราว แล้วมันจะตายไป ถึงที่สุดแล้วนี่ มันต้องพลัดพราก พลัดพรากจากกัน ความรู้สึกกับธาตุ มันจะพลัดพรากจากกัน การพลัดพรากคือการแยกส่วนนั้นคือตาย แต่ขณะที่เราวิปัสสนานี้ เราเห็นความเป็นจริงของมัน คือมันจะพลัดพรากกันด้วยอริยสัจ ด้วยความเป็นข้อเท็จจริงของสังขาร

สังขารมันเป็นอยู่จริง แล้วไม่มีใครเคยเห็น ไม่มีใครเคยทำ ขณะที่จิตเราสงบขึ้นมา เราใช้จิตของเราสงบเข้ามา แล้วจิตนี้มันเข้าไปเห็นจริงด้วยธรรมะ ธรรมะที่พระพุทธเจ้ารื้อค้นขึ้นมาแล้ว เราเข้าไปเห็นจริงนี้ มันจะเกิดการแยกสลาย ความเป็นจริง โดยข้อเท็จจริงของมัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต มันจะแยกไปสู่ความจริงของมัน

เห็นไหม พอมันจริงขึ้นมา จิตมันก็จะจริงอีกอันหนึ่ง พอมันจริง เพราะที่มันไม่จริง เพราะจิตมันปลอม พอจิตมันปลอม มันก็เอาสิ่งนี้มารวมเป็นข้อมูล เป็นสมบัติของเรา แต่พอมันเห็น เห็นไหม มันแยกออก ต่างอันต่างจริง จริงก็ปล่อย คำว่าต่างอันต่างจริงนี้เห็นไหม จิตเห็นเฉยๆ นะ แต่ปัญญามันเกิด ปัญญามันเกิดเพราะอะไร

เพราะเหมือนกับเราสอนเด็ก นี่ช่างนะ เจียนรูปช่าง นี่ช่างเป็นอย่างนี้ นี่ถึงนะ ถึงเป็นอย่างนี้ นี่มะม่วงนะเป็นอย่างนี้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราเห็นภาพนี้ ภาพมันแยกขยายส่วน นี่เป็นวิภาคนะ นี่กายมันเป็นอย่างนี้นะ ธรรมดาร่างกายของมนุษย์ มันจะแปรสภาพเป็นอย่างนี้นะ เป็นอย่างนี้นะ จิตมันดู เออะ! เออะ! เออะ! นี่คือเจโตวิมุตติ

เจโตวิมุตติคือจิตเห็นความแปรสภาพของกาย กายจะแปรสภาพไปโดยธรรมชาติของมัน นี่คือการแปรสภาพ เจโตวิมุตติโดยการเห็นกายนะ แต่ของหลวงปู่ดูลย์ หลวงปู่ดูลย์บอกว่าเห็นกายโดยไม่.. พิจารณากายโดยไม่เห็นกาย พิจารณากายโดยไม่เห็นกายนี้ มันพิจารณาด้วยปัญญา เปรียบเทียบ เวลาจิตสงบแล้วนี่ กาย สภาพของกาย กายต้องการอาหารอะไร

อาหารนี้ อาหาร เห็นไหม คูสิ สิ่งที่เป็นอาหารของมนุษย์ กินเข้าไปนะมันย่อยสลายอย่างนั้น คิดเหมือนวิชาการเราเลย มันแปรสภาพอย่างนั้นๆ แต่มีสมาธิ มีสมาธินะ มันคิดว่าสอนใจ แต่ถ้าเราคิดโดยสามัญสำนึกนี้ เราคิดด้วยวิชาชีพ คิดด้วยวิเคราะห์โรคคนอื่น นี่วิชาชีพที่เราเรียนมานี้ เอาไว้วิเคราะห์โรคใจ นี่ร่างกายเป็นอย่างนี้ นี่เป็นเพราะโรคอย่างนี้

อย่างนี้ละ มันวิเคราะห์เป็นวิชาชีพ แต่ถ้าเรามีสติ เราวิเคราะห์เป็นการสอนใจเรา มนุษย์เป็นอย่างนี้ มนุษย์เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ มันก็เศร้าใจ เพราะอะไร เพราะเราก็เป็น มนุษย์ เราก็โดนอุปาทานนี้ครอบงำ เราก็โดนความเห็นเรานี้ครอบงำเรา เราถึงไม่เป็น อิศระไร เราเลยต้องเป็นสัตว์โลก ให้กิเลสมันจับเคลื่อนต่อไป

สัตว์เป็นผู้ซ่อง จิตเรานี้ซ่องกับกายกับใจเราเอง แล้วก็โดนให้อวิชา กิเลส ตัณหา มันจับเคลื่อนชีวิตเรา หมุนไปในวัฏฏะ ถ้าสติปัญญาเราทัน เราเห็นความเป็นไป การเคลื่อน เคลื่อนไปของการจับเคลื่อนของกิเลส เราก็จะไปหยุดมัน เราจะเห็นการ จับเคลื่อนของมัน เราจะสลัดมันทิ้ง สลัดทิ้งแล้วต่างอันต่างจริง จิตก็เป็นอิสระอยู่ อยู่ ส่วนหนึ่ง โสดาบัน

นี่ การเพ่ง ถ้าเป็นการเห็นการเพ่ง มันต้องเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าเป็นการเห็นจิต มัน ไม่ใช่ มันต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญ เพราะการดูเจโตวิมุตตินี้ มันเห็นภาพเคลื่อนไหว ภาพ อุกหนิมิต คือภาพคงที่ ภาพคงที่เราเห็นในนิมิตนี้ภาพคงที่ วิภาคคือภาพเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวให้เห็นการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวให้จิตมันใช้ปัญญา เคลื่อนไหวให้จิตมัน รู้จริงนี่คือการเห็นพิจารณาภายในสติปัญญา

แล้วการพิจารณาจิตละ การพิจารณาธรรมารมณฺ์ละ พิจารณาธรรมารมณฺ์นี้มัน มัน เป็นพิจารณาเปรียบเทียบ พิจารณาเปรียบเทียบมันก็ต้องมีปัญญาใช้ใหม่ แล้วดูเฉยๆ นี่ คือว่า เราเปรียบเทียบบ่อย เปรียบเทียบว่า การคมนาคมทางบก กับการคมนาคมทางน้ำ นี่ ไปทางน้ำก็ไปเร็วใช้ใหม่ ไปบกไปรถใช้ใหม่ แล้วการขับรถ ขับเรือต่างกันใหม่ นี่เห็น ใหม่ แน่นอนต่างกัน ที่นี้การต่างกัน แต่ถ้าไปถึงเป้าหมาย ไปถึงเหมือนกันใหม่ อริยสัจ อันเดียวกัน

อริยสัจอันเดียวกัน ยืนยันตลอดว่า อริยสัจอันเดียวกัน แต่วิธีการต่างกัน ใช้ได้ แต่ ต่างกันต้องต่างกันในทางที่ถูก ไม่ใช่ต่างกันโดยสามัญสำนึกที่ว่านี้ ขบปัญหาแตก แล้ว ว่าเป็น โสดาบัน สกิทาคา ที่เราพูดนี้ละ เราพูดเพื่อประโยชน์ ทั้งๆ ที่เราก็น้อย น้อย มาก แล้วไม่อยากพูด เพราะไม่ใช่เรื่องอะไรของเราเลย แต่ที่พูดนี้ละ เพราะสงสาร สงสารโยม สงสารนี้บริษัท ๔ แล้วพอทำไปแล้วนี้ เหมือนกับทำทางวิชาการ แล้วไม่มี ผลตอบแทนนะ

เพราะทำไปเถอะ ถึงที่สุดแล้วไม่มีอะไร อย่างที่พูดนะ ที่เขาบอกว่าอะไรนะ วิปัสสนาสายตรงโดยนามรูป เขาบอกถึงพุทธกาลไม่มีมรรคผล มรรคผลไม่มีหรือ แต่ก็ วิปัสสนากัน วิปัสสนาสอนนะ เวลาสอน สอนคนที่อยาก มีคนอยากทำนี่ ว่า มรรค ผล นิพพานมันเป็นอย่างนี้ พอมีมาปฏิบัติแล้วนะ พอมีเข้ามาเป็นพวกกูแล้วนะ ไม่มีหรือ กูหลอกมีง พอไปถึงที่สุดแล้ว ต่างคนต่างไป ค้างเติง คิดหุ่่นง คิดอยู่ยอด้ไม่ลงไม่ได้

ถึงที่สุดแล้วนี่ ที่เราพูด เราเห็นเป้าหมายอย่างนี้ ฉะนั้นถ้าเห็นเป้าหมายอย่างนี้ มัน ก็เหมือนกับประสาคนตื่นหุ่่น เขาเห็นคุณประโยชน์ เขายังจะรีบเข้าไปซ้อ่น ไอ้เราก็บอก ว่า อย่า อย่า คิดอย่างนี้ละไม่เจริญ ไอ้ว่าอย่า อย่างนี้ คิดอย่างนี้ไม่เจริญ ไอ้คนเข้าไปซ้อ่น หุ่่นละ มันจะเจริญ อีกเดียวจะไปติดหุ่่นบนปลายไม้มัน

โยม ๒ : หลวงพ่อคะ ขอถามแทนคนอื่นหน่อย คือมีคนเขา เขาบอกหนู เขาอาจจะ ไม่เคลียร์ เขาอย่างนี้คะ คือฟังหลวงพ่อ หนูเข้าใจว่า หนูคิดเองว่าอย่างนี้ถูกไหม เขาของ หนู คือหนูจะ คือความคิดมันไม่ใช่เรื่องของจิต จิตมันไม่ใช่ความคิดนั้น หนูก็กำหนดพุท ุโรเลย ทำงานของจิตไป แล้วก็กำหนดพุทุโรอย่างเดียว พอเริ่มจิตสงบแล้ว ค่อยคิด พิจารณาในสิ่งที่เรากำหนดได้ คือเราไม่ต้องไปตามความคิด มันไม่ใช่เรา เราใช้ความ สงบ แล้วก็เอาความสงบอันนี้กำหนดว่าอยากคิดเรื่องนี้ เช่น อยากพิจารณากายก็พิจารณา กาย อย่างนี้จะถูกไหมคะ

หลวงพ่อ : ถูก

โยม ๒ : แล้วก็อย่างนี้คะหลวงพ่อ คือพอบางคนทำเข้านี้ พอพุทุโรเข้ามันก็แข่งกับ ไอ้ความคิดที่มัน เคยคุยกับรอ มันก็รู้สึกว่่า อู้ย เหนื่อย ในความรู้สึกพุทุโร ไอ้นี้ก็คิด พอพุทุโร พุทุโรเข้าแล้วเหนื่อย มันก็คิดไปเลย มันก็ดูความคิด คือเปลี่ยนช่องทางไปทาง นุ่่น เลิกพุทุโร อย่างนี้มันจะทำถูกไหมคะหลวงพ่อ

หลวงพ่อ : มันเป็นอย่างนี้ละ โดย ถ้าเราเป็นคนจริงจัง ทำงานจริงจังและทำงานจับ จด ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า เหมือนกับ เปรียบเหมือนการปลุกต้นไม้ การปลุกต้นไม้ ย้ายบ่อยนี้ต้นไม้ไม่โต ถึงปลุกต้นไม้แล้วควรจะทำนุถนอมให้มันโต แต่เปรียบเทียบ ให้เห็น เห็นว่าการปลุกต้นไม้ แต่ในการปฏิบัตินี้ อย่างที่พูดเมื่อกี้ ถ้าพูดอันแรกนะถูก แล้ว ใช้ความคิดนี้ละ ดู ดู ใช้ความคิดนี้ ที่แรกเลยนี้ เราไม่อย่าพูด เนอะ ถามไอ้...นี้เป็น พยาน

เริ่มต้นนะ พวกคุณจินะ เขาบอกว่าไม่ต้องใช้สติ ให้อูไปเฉยๆ แล้วเขาก็มาหาเรา
เราบอกว่าเป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่มีสตินี้ะ ไม่ฝึกสตินะ

โยม ๑ : มันถึงไม่เห็น

หลวงพ่ : ไซ้ มันต้องมีสติ ต้องฝึกสติ เราบอกสตินี้ต้องฝึก พอพูดกลับไปบ๊อบ เราจะ
ย้อนกลับมาว่า ต้อง สติสร้างไม่ได้ ต้องเป็นเอง แต่ที่แรกเขาบอก ไม่ต้องเลย เราจะเทียบ
ให้ดูว่าวิถีภาวะไง ถ้าคนเป็นนี้ เรานี้เป็นอาจารย์ของคน เราจะสอนอนุบาล สอนลูกเรา
ให้ทำผิดได้ไหม? ไม่ได้ จริงไหม

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อตั้งตนเป็นอาจารย์ คำสอนมานี้ผิดทั้งนั้นเลย แล้วเรานี้เป็น
คนแย้งไป ไอ้...นี่เป็นพยาน ที่แรกว่าสติไม่ต้องฝึก เราก็บอกว่า ไม่ได้ พอไม่ได้ สติต้อง
ฝึก เดี่ยวมันจะมีมาเรื่อยๆ แล้วเราจะแย้งไปเรื่อยๆ แล้วคำพูดเรานี้เขาจะไปพลิกแพลง
เอง นี่อันนี้ก่อน เราจะกลับมาตรงนี้ กลับมาตรงที่แบบว่า นี่ถ้าเราใช้ปัญญาไปกับ
ความรู้สึก เห็นไหม ความคิดนี้ พุทโธนี่ตามมันไป แล้วพอบางทีมันจะคิดนี้ ถ้าเรายังได้
มันเป็นอย่างไร

โทษนะ เรานี้ในครอบครัวหนึ่ง ลูกเรานี้หลายคน ถ้าลูกเราหลายคนนี้ ลูกเราแต่
ละคน เด็กแต่ละคนนิสัยไม่เหมือนกัน เด็กแต่ละคนสมาธิสั้น สมาธิยาวมันก็ต่างกัน เด็ก
แต่ละคนนะ ใฝ่ดี หรือจับจดนี้ มันก็ไม่เหมือนกัน ทีนี้ถ้าเป็นอย่างนี้บ๊อบ เราต้องสังเกตตรง
นี้ สังเกตตรงนี้นี่โยมสังเกตทางโลกนะ สังเกตนิสัย แต่ถ้าพระปฏิบัตินี้ เขาสังเกตตรงผล

นี่เวลาโยมพูดนี้ว่าผลนะทำได้ไหม ถ้าทำไปอย่างนี้ ถ้าผลได้ แสดงว่ามีจิตนิสัย
ถ้าเขาทำไม่ได้ เราค่อยเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงเข้าไป เปลี่ยนแปลงให้ทำอย่างนี้ ให้ทำ
อย่างนี้ คือหาจุดสมดุลของตัว ถ้าจิตจุดสมดุลของตัวนี้ มันจะปล่อย ถ้าจุดไม่สมดุลของ
มันนะ มันจะคือ แล้วคนทำนี้ถ้าไม่รู้นะ พยายามทำเข้าไปนะ มันเหนื่อย จะหาสมดุลของ
มัน ถ้าหาสมดุลบ๊อบนี้ ถ้าพูดถึงนะ ถ้าเราพิจารณาจิต พิจารณาไป มันปล่อยก็ใช้ได้ ถ้าไม่
ปล่อย กลับมาพุทโธก็ได้

อันนี้มันสมดุลนะ แต่อีกชนิดหนึ่ง เด็กแบบไม่เอาถ่านเลย จิตนี้มันไม่เอาถ่านเลย
เวลามันใช้ปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้มันไปเลย ถ้ามันไม่ใช้ก็กลับมาพุทโธเลย นี่มัน
ไม่เอาถ่านเลย ก็ต้องให้มันทำงาน เพราะคนจะเอาถ่านไม่เอาถ่านนี้ มันต้องมีอาชีพ ทีนี้

ถ้ามัน บางทีมันก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิไป ไซ้ใหม่ บางทีมันก็ไม่เอาเลย หยุค หยุคมาที่ พุทโธเลย

เรารู้ว่า ถูกอีกล่ะ ถูกเพราะอะไรรู้ใหม่ ถูกเพราะว่ามันส่งเสริมกัน อ้าว วันนี้เรา ทำงานอย่างนี้ไม่ได้ผล เราวางไว้ก่อน ไปทำงานตรงนี้ ที่นี้งานก็คืองาน งานก็คือ ความสุขใจ นี่ถ้าพูดอย่างนี้ไปปีบั้นะ เราพูดกับพวกลูกศิษย์บ่อย ว่าใครมาหาเรานี้ะ ฟัง ไปฟังมานี้ะ หลวงพ่อนี้ไซ้ไม่ได้เลย ไม่มีจุดยืนเลย อะไรก็ถูกไปหมด แล้วพอใคร มานะ อัดเขาผิดทุกคนเหมือนกัน ผิด ผิด ผิด ผิด ผิด

แล้วพอเวลาคนมา คำว่าถูกนี้ หมายถึงว่า คนเรานี้ทำงานชนิดนี้ได้ผลอย่างนี้ ทำงานชนิดนี้ได้ผลอย่างนี้ มันต้องให้คนที่ทำงานนะ แล้วมันมีผลงานของมันไง คือเด็ก นี้ต้องให้มันทำงานให้เป็น เราพยายามเพื่อที่จะประคองให้เด็กได้ทำงานเป็น คำว่าถูกนี้ คือว่าถูกของเขา ถูกคนนี้ ทำงานอย่างนี้ ได้ผลตอบแทน ๕ เปอร์เซ็นต์ ถูกคนนี้ได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ถูกคนนี้ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ความถูกมันต่างกันอย่างนี้ ถ้าเด็กคนนี้นั้นทำนี้สัก ๕ เปอร์เซ็นต์ ก็คิดว่าที่มันจะ ไม่ได้อะไรเลย ถามว่าถูกใหม่ ถูก ถ้า ๕ เปอร์เซ็นต์นี้เขายังทำไม่ได้เลย เขาจะไปทำ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้ใหม่ เขาทำของเขาไม่ได้ เพราะจิตของเขาอ่อนแอ เพราะ วิชาเขาไม่มี เขาทำ เขาทำกรรมของเขา มา คำว่าถูกของเรานะ คือถูกที่เขาได้ผลของเขา ถ้าเขาไม่ได้ เขาไม่ได้สักเปอร์เซ็นต์เดียวเลยนี้ เขาก็จะไม่ได้อะไรติดมือเขาไปเลย ถ้าเขา ได้สัก ๕ เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าเขาได้ผลของเขาแล้ว

ถูกใหม่ ถูก แต่ถ้า พวกเรานี้ เราทำงานเป็น เราอยากได้ผลงานของเรานี้ เราจะได้ ผลงานของเรา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้า ๕ เปอร์เซ็นต์ถูกใหม่ ไม่ถูก เพราะ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ กับ ๕ เปอร์เซ็นต์ต่างกันใหม่ ไอ้ถูกของเรามันถูกตรงนี้นะ แต่ถ้าคนฟังไม่เป็นนะ ปวด หัวเลยนะ ไอ้คนที่เราบอกว่า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ไว้เนี่ย เวลามาคู่กับเรานะ ผิดหมดเลยนะ แล้วเวลาไปพูดกับคนอื่น เวลาของหนูนะว่าผิด ผิด ผิด ทำไมของคนอื่นอะไรก็ถูก

เหตุผลมันอยู่ตรงนี้ด้วย เหตุผลมันอยู่ตรงนี้ ตรงที่เรามาทำกันแล้วนี้ ใครก็แล้วแต่ ขอให้ได้กันไป ได้มาก ได้น้อย ต่างๆ กันไปแล้วแต่อำนาจวาสนา เพราะเราฟังเป็น เรา เชื่อเรา เราเชื่อใจเราว่าเราฟังถูก ว่าคนๆ นี้ไม่มีอะไรเลย แล้วเขาได้ ๕ เปอร์เซ็นต์นี้

เหมือนเขาได้เงินหลายๆ ล้านมาก แต่ไอ้เศรษฐีบอกไอ้เงินแค่นี้ไม่มีความหมาย แต่ เรา
ฟังเป็นที่ว่า เขาทุกข์แค่ไหน แล้วเขาได้แค่ไหน แค่นี้แหละสำหรับเขานะมหาศาลแล้ว

โยม ๓ : หลวงพ่อครับขอโอกาสถามคือจะเข้าเรื่องนี้ พอดี วันนั้นที่มากทราบเรียน
หลวงพ่อไว้แล้วว่า ที่ผมกำหนดภาวนาโดยใช้อานาปานสติ อยู่กับพุทโธ หลวงพ่อ เออ
ประมาณแนะนำว่า ให้ใช้พุทธานุสติ ผมก็กลับไปทำเลยนะครับ ก็ประมาณ เดินจงกรม
ประมาณ 3 ทุ่ม รู้สึกว่ามัน สมาธิมันแน่น เหมือนๆ แล้วก็ลองขึ้นไปนั่ง นั่งสมาธิ ปรากฏ
ว่านั่งอยู่แป๊บเดียว มันก็ จิตมัน มันวูบลงไป แต่ว่าเป็นสวรรค์ เป็นแบบไสเลยนะครับ
เหมือนมอง แล้วมองอย่างนี้ครับ แต่ว่าไสเลย

เสร็จแล้วก็ ก็เพ่งมอง เพ่งตรงจุดนั้น สักพักหนึ่ง แล้วก็น้อม น้อมไปที่กาย แต่ไม่
เห็นกาย แต่น้อมไปทางกระดูก ปรากฏว่ากระดูกมันขึ้นมา อยู่สักพักหนึ่ง มันก็เห็นเป็น
กระดูก เสร็จแล้วก็ค่อยๆ ย่อย ค่อยๆ ย่อย ลงมา เสร็จแล้วก็ จากนั้นมันก็คลายตัว แล้วก็
ออกมาอยู่ในแสงสว่างธรรมดานี้แหละครับ แล้วก็อยู่ สงบอย่างนั้นนะ คือผมไม่รู้ว่าจะ
ขึ้นตอนมันยังงี้ ไซ้หรือเปล่า

หลวงพ่อ : เป็นการฝึก ไซ้หมด ไซ้ คำว่าไซ้นี้ คำว่าไซ้นี้ผลมันตอบที่ใจเราเอง นี้ถ้า
พูดเราทำอะไรไม่เคยเจออะไรเลยนี้ ฟังคนอื่นเขาพูดนะ เป็นอย่างนั้นๆ เราก็อึ้งนะ อึ้งเขา
เฉยๆ แต่ถ้าเราทำของเรา เราเป็นไปนี้ มันเป็นมาที่ใจนะ อู้ฮู มันโล่งอย่างนี้ เราจะฟังบ่อย
คนนี้บอกเรื่อง มาวุฒิกาวะนี้ เวลาคุยเรื่องสมาธินี้ โอ้โฮ โอ้โฮ อย่างนี้ เป็น

โอ๊ย หลวงพ่อ ถ้ามาแล้วพูดแจ้วเลยนะ อู้ฮู อธิบายเป็นคุ้งเป็นแควนะ สัจจญา
ทั้งนั้นนะ มันเป็นความรู้สึก มันเป็นความคิด มันไม่เป็นความจริง แต่ถ้าเป็นความจริง
แทบไม่ต้องพูดอะไรเลยนะ เป็นอย่างนี้ จบ

ทีนี้ นี้พูดเป็นอย่างนี้บ๊อบ มันก็เข้ามาตรงนี้ ตรงที่บอกว่า พอมันสว่าง พอจิตมัน
สงบนี้ มันเป็นละ แต่อันนี้นะ มันเหมือนกับนักกีฬา เรายังนี่เป็นเหมือนโค้ช เรายังนี่เป็น
เหมือนนายกสมาคม จะหาข้างเผือก หาข้างเผือกก็จะเที่ยวไปดูข้างเผือกไซ้ไหม ทีนี้
ข้างเผือกมานี้ โยมฟังคำว่าข้างเผือก แล้วกว่าจะเอาเขาเข้าไปแข่งขันในสนามกีฬาเนี่ย เรา
ต้องฝึกเขาอีกกี่ปี

ไอ้คนที่ปฏิบัติใหม่ก็เป็นอย่างนี้ พอมาอย่างนี้ เวลาข้างเผือกนี่เล่นบาส อ้าว ชู้ต มันทู้ตปั๊บ ๓ แต้มเลย โอ้อโฮ แจ๋วเลย แต่มันแข่งได้หรือยัง ยัง เพราะอะไร เพราะมันยังไม่มีเทคนิคมันเลย มันต้องฝึกใช้ใหม่ ย้อนกลับมาเหมือนกันเลย ที่ทำนี้ใช้ แสงสว่างนี้ใช้ แต่เนี่ยเหมือนกับเราก้ชู้ต ๓ แต้ม

โยม ๓ : ต้องลงบ่อยๆ ลงอย่างนี้

หลวงพ่ : ไม่ การชู้ต ๓ แต้มนี้ละ มึงยืนชู้ต มึงยังไม่ได้แข่งกับคู่แข่งเลย คู่แข่งนี้เขาจะไม่ให้เอ็งชู้ตหรอก เขาจะกันหมดเลย กิเลสนะมันจะไม่ให้มึงทำเลย ไอ้ที่ชู้ตนี้เขาเทสต์เอ็งเฉยๆ เขามาจับมึงยืนเฉยๆ แล้วก็ชู้ต มันก็เข้านะสิ เพราะไม่มีใครปิด

โยม ๓ : ต่อนะครับหลวงพ่ ตอนที่ถามนี้ก็พยายามทำอีก ปรากฏว่ามันจะเป็นลักษณะอย่างนี้ครับ เพราะว่าจิตมันก็สงบลงไป แต่มันจะเป็นแสงสว่าง ปล่อยไปชั้นหนึ่ง แล้วก็เปิดประตูบานนั้น แล้วก็ขึ้นชั้น ลง ลงไปอย่างนี้นะครับ

หลวงพ่ : นี่เห็นไหม ครั้งแรกกับครั้งที่ ๒ ไม่เหมือนกันละ

โยม ๓ : ไม่เหมือนครับ ครั้งที่ ๓ ก็ยาวลงไปอีก ไม่เหมือนกันเลยครับ

หลวงพ่ : เราจะบอกอย่างนี้ไง เราจะบอกว่าให้กลับมาที่พุทโธ

โยม : แต่ผมมีพุทโธตลอดนะครับ

หลวงพ่ : ใช่ว่า ต้องไม่ให้ทั้งตรงนี้ กลับมาที่พุทโธนะ กลับมาเดินจงกรมตลอด จะอย่างไรก็แล้วแต่ ความสำคัญที่สุดคือพื้นฐาน คนนี้ ที่มีการศึกษา ถ้าพื้นฐานแน่น การศึกษาจะดี ถ้าพื้นฐานอ่อนแอ การศึกษาขึ้นไปจะมีปัญหา พุทโธนี้ สมาธินี้ เป็นพื้นฐานของจิต ถ้าใครกลับมาที่พื้นฐาน แล้วพื้นฐานดีนะ การทำงานจะดีตลอดไป

ฉะนั้นจะทำอะไรก็แล้วแต่ ต้องทั้งตรงนี้ไม่ได้ จะดีขนาดไหน ต้องกลับมาที่พุทโธไว้บ้าง แล้วมาพุทโธไว้ตลอด มาพื้นฐานนี้ แล้วพื้นฐานนะต้องให้แน่น เพราะการแข่งขันนี้ นักกีฬาอาชีพเขามีแข่งทุกปี อันนี้ก็เหมือนกัน การวิปัสสนานี้ มันจะมีงานอีกเยอะแยะมากเลย แล้วถ้าเราไปเห็นงาน เราไปตื่นตื้นกับงาน นักกีฬานะ ถ้ารักษาสุขภาพดี รักษาโครงสร้างร่างกายดี เอ็งจะเป็นนักกีฬาได้นาน

ถ้านักกีฬาจะ เห็นผลแล้วจะรีบทำงานนะ เดี่ยวนะเข้าเ็งก็เสีย มือเ็งก็เสีย ทุก
อย่างในร่างกายเ็งจะเสียหมดเลย แล้วเ็ง ทีนี้เ็งก็จะเป็นนักกีฬาพิการ แล้วเ็งก็ต้องไป
คลาน คลานแข่งกับเขา นี่พื้นฐานนี้สำคัญ อย่าใจร้อน พื้นฐาน กลับมาที่ฐานนี้ แล้วถ้า
พื้นฐานดีนะ เดี่ยวมีงไปได้ เพราะโอกาสแข่งขันนะ มันมีทุกปี มีไปจน เ็งตายไปแล้ว
นะ เขาก็ยังมีแข่ง อุตสาหกรรมกีฬานี้จะมีตลอดชาติ

การต่อสู้กับกิเลส มันยังต้องต่อสู้กันอีกยาว ฉะนั้น สติ ปัญญา สตินี้ เราต้อง
กลับมาที่นี้ ฝึกที่นี้ให้แน่น เห็นไหม โค้ชนี้ นักกีฬาอาชีพ เขาประสบความสำเร็จแล้วนี่
พอเขาปลดระวางแล้ว เขาก็ไปเป็นโค้ช เป็นโค้ชเพราะอะไร เป็นโค้ชเพราะเขามี
ประสบการณ์ เขามีการแข่งขัน เขาอยู่ในสนาม เขาใช้ชีวิตของเขามาทั้งชีวิต เขาเห็น
เทคนิค เขาเห็นลูกเล่น เขาเห็นผลกลโกง เขาเห็นการกลั่นแกล้งในสนามกีฬา

ในสนามกีฬามีการกลั่นแกล้ง มีการวิ่งเต้น มีการคิดสินบน มีการ.. เขาเห็นเขา
เขาเอาประสบการณ์ของเขาไปเป็นโค้ช นี่เราเป็นนักกีฬาเห็นไหม เราต้องรักษา
เรา นี่ครูบาอาจารย์เป็นอย่างนี้นะ ให้อุจริต ให้อีกิเลสมีงนะ ให้อีกิเลสนะ ให้อวดต๊านนะ
ให้อวดว่าเราจะชู้ต เขาไม่ให้ชู้ต เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราซ้อมนะ เห็นไหม เราเทศน์บ่อย
เวลาซ้อมนี่นะ ให้อ้อ เราซ้อมนี่เก่งมากเลย แต่ลงแข่งนะ สู้กับมันไม่ได้สักที เพราะเวลา
ซ้อมไม่มีคู่แข่ง

เวลาแข่งนะมันกิเลส เวลาจิตมันวิปัสสนานะ มันมีกิเลส มันมีความเห็นของเรา
มันมีให้อวดอิทธิฤทธิ์มันคอยขัดแย้ง แต่ขณะซ้อมนี่ มันไม่.. ทธิมันไม่ออกมาแข่งเพราะอะไร
เพราะมีงยังไม่ได้สู้กับกุนะ กุนอนพักก่อน ให้เ็งซ้อมไปก่อน พอเดี๋ยวเ็ง เ็งจะ
วิปัสสนานะ เดี่ยวกุนจะดักหน้ามีงนะ มีงตายเกลี้ยง

โยม ๓ : แต่เจออุปสรรคเหมือนกันครับ หลวงพ่อวันที่ ๒ รู้สึกเวทนามันเกิด มัน
ไม่ให้นั่งเลย

หลวงพ่ : เนี่ย มันจะมีมาเรื่อย ถ้าเราเคยชนะอะไรนะ ทำครั้งที่ ๒ นะกิเลสทันละ
ฉะนั้นเราทำอะไรแล้วนี่ มันถึง อุบาย อุบายนี่เปลี่ยนแปลงตลอด วันนี้ทำอย่างนี้ ทำไป
เรื่อยๆ หลวงปู่ขาวถึงยอดมาก หลวงปู่ขาวมีทางจงกรม ๓ เส้น เข้าถวายพระพุทธร
กลางวันถวายพระธรรม ตอนเย็นๆ ถวายพระสงฆ์ จะเดิน ๓ เส้น ไปอยู่ที่ไหนนะหลวงปู่
ขาวนี่ จะทำทางจงกรม ๓ เส้น เดิน ๒ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง อยู่อย่างนี้ วนๆ

ไม่ให้กิเลสมันตามทัน ทำไปนี่มันจะเห็นการต่อต้าน เห็นอะไรของกิเลสเยอะแยะเลย ชนิด...

โยม ๒ : หลวงพ่อคะ ขอถาม

หลวงพ่อ : อ้าว จะเอาใครก่อน

โยม ๒ : อย่างนี้ใช้ไหมคะหลวงพ่อก็อุทฺโทไปจนให้มันถึงฐานของจิตเลย คือ ให้มันอุทฺโทไม่ได้เลย ให้ลงไปถึง ชนิดถึงที่สุดคือถึงตัวจิตเลย แล้วค่อยถอนออกมาพิจารณา อย่างนี้ถูกไหมคะ จะได้ไม่ต้องไปที่ฐานอีก

หลวงพ่อ : ได้ ถูก ถูกนะ แต่บางทีมันเบื้อ เพราะอะไรรู้ไหม อุทฺโท อุทฺโท ลงถึงฐานนี้ บางทีมันยากใช้ไหม ถ้าถูกนี้ ถ้าทำอย่างนี้ถูกเลย แต่ที่พูดเมื่อกี้นี้ พูดตรงที่ว่า ถ้ามันปัญญาอบรมสมาธิไปเรื่อยๆ ใช้ไหม บางทีมันเบื้อ พอมันเบื้อนะ ปัญญาอบรมสมาธิคือปัญญาไล่ความคิด ทำ ๒ ที มันก็เปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบ กาย เวทนา จิต ธรรม นี่คือการฝึกปัญญา การเปรียบเทียบกาย เวทนา จิต ธรรม วิปัสสนานี้แหละ ถ้ามันเห็นจริง มันเห็นโดยจิต แต่ถ้าเราเปรียบเทียบนี้ มันเป็นสัญญา ก็ฝึก แต่ถ้าเรากำหนดอุทฺโท อุทฺโท อุทฺโทถึงฐานนี้ มันลงถึงฐานเลย จิตจิต ฐานคือภพ

อุทฺโท อุทฺโท อุทฺโทจนถึงที่ อ้อ! มันอุทฺโทไม่ได้ มันจะอยู่ของมัน นั่นนะคือตัวจิตแท้ๆ ตัวจิตแท้ๆ คิดไม่เป็น ตัวจิตแท้ๆ คือตัวพลังงาน แล้วถ้ามันคลายตัวออกมาเนี่ย มันมีขั้นๆ ขั้นคือข้อมูล คือสัญญาที่เปรียบเทียบ ขั้น ๕ นี้กับจิต นี้ถ้าอุทฺโท อุทฺโทไปถึงตัวจิตนะ มันคิดอะไรไม่เป็น คิดไม่ได้เลย แล้วถ้ามันคลายตัวออกมา พอคลายตัวออกมานี้ สัญญามันเริ่มรู้ละ

เวลาเราลงไปเห็นไหม มันจะว่างหมด ร่างกายนี้ไม่รับรู้เลย แต่พอมันชานออกมาเนี่ย โอ๊ย นุ่นก็ปวด นี้ก็เจ็บ เห็นไหม ออกมา เวลามันออกมาอย่างนี้ เวลามันเข้าไปนี้ จิตจิตหรือว่าอุปปนาสมาธิ นี้มันคิดไม่ได้ พอมันคลายตัวออกมาเป็นอุปจารสมาธินี้ มันคิดได้ละ คิดได้ในสมาธินี้ มันเป็นวิปัสสนา ถ้ามันคลายออกมา นี้เป็นสามัญญ์สำนึกนะ นี้เป็นปฏุชณะ อันนี้มันคิด มันก็เป็นกิเลสคิดละ

ทีนี้จะพูดอย่างนี้ ถ้าบอกใช้ไม่ได้ใหม่ ใช้ เราจะบอกให้โยมนี้มีทางเลือกหลายๆทางไง ถ้าพุทโธ พุทโธ พุทโธ ถึงจิตตินี้ ถูกต้อง ดีมาก แต่บางทีมันเข้าไปไม่ได้ หรือมันเข้าไปได้ยากนี้ เราก็ใช้วิธีการอื่นบ้าง หรือผ่อนคลายไป ก็ไม่ต้องให้โยมเหนื่อยว่า ทุกข์จนเกินไปไง แต่ถ้าทำได้ ถ้าทำไม่ได้ก็ หารครึ่ง

โยม ๒ : คือ ยังไม่ต้องถึงตรงโน้น เอาครึ่งหนึ่ง เอาแค่ไม่มีความคิด

หลวงพ่ : ก็ใช้ได้

โยม ๒ : แล้วก็พิจารณากายเลย

หลวงพ่ : ได้ ถ้ามันคิดได้

โยม ๒ : บางทีมันก็แค่สว่างหลวงพ่ แต่มันไม่ลงถึงตรงนั้น มันยังมีความคิดอยู่ แต่เห็นความสว่าง ก็ปล่อยมันไป แล้วพุทโธต่อ แต่พอไม่มีความคิดเลย ค่อยไปพิจารณา กาย พอพิจารณากายเสร็จ เริ่มมีความคิด ก็คือมันเริ่มหมดพลัง ก็ต้องกลับมาพุทโธใหม่ อย่างนั้นถูกไหมหลวงพ่

หลวงพ่ : ถูก โยม เขามีคุณสมบัติอย่างนี้ ถ้าคนไม่มีคุณสมบัติอย่างนี้ จะทำไม่ได้ อย่างนี้ ที่นี้คนที่มีความรู้แบบนี้ โทษนะ ถ้าอาจารย์ไม่เป็น ไปเปลี่ยนแปลงเขา สิ่งที่มีคุณสมบัติที่จะเข้าถึงเป้าหมาย เราไปเปลี่ยนแปลงเขา พอเปลี่ยนแปลงเขา คุณสมบัติเขา ไปเปลี่ยนแปลง ทำสิ่งที่เขาไม่ถนัด ควรที่จะได้ ควรที่จะไปถึงเป้าหมาย ออกนอกทางไปเลย

นี่ อาจารย์สำคัญอย่างนี้ สำคัญว่าโยมทำมา แล้วโยมทำแล้ว คนใดใครทำแล้ว ได้ผล ได้แค่ไหน นั่นคือคุณสมบัติของเขา จริตนิสัยไม่เหมือนกัน เรายัง บ่อยมากเลย เราพูดกับลูกศิษย์เยอะๆ บางคนนี่เขาทำอย่างหนึ่ง แล้วไปพูดกับอีกคนอย่างหนึ่ง ไอ้คนนั้นไปฟังของคนนี้ แล้วไปทำตาม และเลย พอเสร็จแล้วมาหาเรา

“หลวงพ่อนี้เสียหมดเลย”

“ทำไมล่ะ”

“ก็วันนั้นหลวงพ่พูดกับคนนั้นนะ หนูฟังแล้วมันอย่างนี้เลย หนูก็ไปทำตาม”

มาหาเรานะ โทษนะ เราบอกว่า “ก็ไม่ได้สอนมึงนะ มึงเสือก”

สะอีกเลย ก็เขาทำของเขาดีมาอยู่แล้ว แต่มันต้องถูกลงไปไง มันต้องเหนื่อย มันต้องทุกข์ต้องยาก แบบเขาทำได้นะ แล้วพอมีโยมมาถาม เขาทำอย่างนั้นๆ ของเขาทำได้ เราก็อึ้ง เขามานั่งฟังอยู่ด้วย แล้วเขาไปเขาก็เอาเลย เอาแบบนั้น ที่เขาทำมาได้หมดนะ หมดเลย เสื่อมหมดเลย แล้วไปทำแบบคนอื่นเขา แบบทำง่าย แล้วไม่ได้ด้วย แล้วก็ร้อน เป็นไฟ แล้วก็มาหาเรา เพราะอะไร เพราะวุฒิภาวะเขาไม่ถึง เขาคิดว่าธรรมะมีประเด็นเดียวไง

ธรรมะมีประเด็นเดียว แล้วก็ทำกันแบบนี้ ไอ้หัวชนฝานี้ เอาหัวฟาดภูเขาไปอย่างนี้ มันไม่ใช่ ภูเขาทั้งลูกมันวนได้รอบ จะเข้าทางไหนก็ได้ ของใครของมัน ถ้าขอให้ทำ แล้วได้ผลของเรา เว้นไว้แต่ไม่ได้ผล ทำแล้วไม่ได้ผล ทำแล้วมันไม่มีความสามารถจะไป ได้ เราค่อยหาวิธีการใหม่ แต่ถ้าเราทำของเราได้ เราทำของเราไป ถ้าทำของเราได้ ได้โดย อริยสัจจะ ไม่ใช่ได้ด้วยเราคิด

ถ้าได้ด้วยเราคิดนี้ เราคิดของเราว่าได้ แล้วมันจะเสื่อมสภาพไปเรื่อยๆ นี่ไง ถ้าพูดถึงกรรมฐานมันวนเสื่อ พอทำแล้วมันได้ พอมันเสื่อมไป เสื่อมไป แล้วเอากลับไม่ได้ ใจ หลวงตาท่านพูดบ่อย ถ้าคนเป็นที่ครูบาอาจารย์นี้ มันเหมือน เหมือนสปริง มันยืดออกไป ปล่อยมันจะกลับมา ถ้าเราเป็นปุถุชนนะ เหมือนเด็กตาย พอยืดออกไปแล้วมันไม่กลับเลย มันไหลไปนู่น จะให้มันกลับมันก็ไม่กลับ จิตเวลามันเสื่อม มันไม่ดึงกลับ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ทำเป็น อ้าว กาลเทศะไง เหตุการณ์อย่างนี้ อ้าว ยืดไป พอหมดก็ดึงกลับ เหตุการณ์อย่างนี้เป็นอย่างนี้ เหตุการณ์อย่างนี้เป็นอย่างนี้ มันเกี่ยวกับ มวลชน แต่ถ้ามัน เราเป็นสามัญญ์สำนักของเราเนี่ย มันเหมือนกับ ตายตัวใจ ยืดออกไปเลย แล้วก็ไหลลงทะเลไปเลย ถีบมันกลับมันยังไม่กลับเลย เพราะว่ามันชอบนะ ชอบสบาย ก็เลสชอบสบาย

โยม ๑ : สงสัย ต้องใช้กำลัง

หลวงพ่ : ไม่ต้อง อดโนมัตติ

โยม ๔ : หลวงพ่อกะ คือตอนนี่ที่ปฏิบัติณะกะ มันเห็นความคิด ว่ามัน แล้วพอ พอ มันเห็นแล้วมันก็ดับ ที่นี้มันเหมือน หนูคิดว่าหนูไปสั่ง หรือไปสัญญาอะไรมัน มันบอก

อีกนะคะว่า นี่ บ้างว่าจิต คือตัวจิตนะมันโล่ง บางทีมันก็บอกว่ากลัวหลง กลัวมันจะสอน
อีก หนูก็ว่ามันเกิดขึ้นหลาย..

หลวงพ่ : หยุค แล้วก็หยุคดูมัน แล้วถ้ามันขึ้นก็ ถ้าความคิดขึ้นมาที่ตามมันไปอีก
พอหยุคปั๊บเดี๋ยวก็คิดอีก ไอ้คำว่าหลงเหลือนี้ละ บางทีมันมีใจ นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้านะ จะตื่นกิเลสเห็นใหม่ นี่พญามารนะ คอตก ไปบอกลูกสาว นางคันทหา นาง
อรดี นางราคา นี่ โลก โกรธ หลงนี่ นางคันทหา นางอรดีเห็นใหม่ นี่นะพญามารคืออวิชา

แล้วลูกสาวพญามารบอกว่า พ่อไม่ต้องห่วงหรอก เดี่ยวหนูไปจัดการเอง ไปถึงก็
ไปฟ้องรำ ไปล่อลวง ไปล่อลวงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า มารเอ๋ย แม้แต่พ่อนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังรู้ทัน
เลย แล้วนับประสาอะไรกับลูกสาว กับลูกนะ

เราถึงเทศน์บ่อยเห็นใหม่ พ่อก็คือพญามาร ลูกเห็นใหม่ หลาน หลานเห็นใหม่
โศดาบันนี่ฆ่าหลานของกิเลสตาย สกิทาคานี่ฆ่า ฆ่าหลานของกิเลสตาย อนาคานี่ฆ่าพ่อ
ของกิเลสตาย แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์นะ ต้องฆ่าปู่ของกิเลส กิเลสมันมีหลายซับซ้อน
ซ้อน ฉะนั้นอย่างที่พุดนะ ที่มาหลอกมาลวงนะ มันเป็นธรรมดา กิเลสนี้ร้ายกาจนัก มัน
เป็นนามธรรมนี้ร้ายกาจนัก

อ้าว ทีนี้กลับมาที่โยมก่อน เพราะว่า เริ่มต้น อ้าวต่อ เดี่ยวของโยมไม่จบ อ้าว ยัง
ไม่จบเลย

โยม ๑ : คือมันจะขัดตอนเข้าสมณะครับอาจารย์

หลวงพ่ : อ้าว ว่าไป

โยม ๑ : ถ้าเกิด ถ้าเข้าสมาธิแล้วคุณนะมันจะเห็นชัด แต่ถ้าออกอย่างนี้ มันจะ
เป็นวลี มันจะเห็นเป็นลูกๆ แต่มันไม่ชัด แต่ถ้ามีสมณะนี้จะชัดแจ้วเลย

หลวงพ่ : ถ้าชัดแจ้วแล้วมันเป็นอย่างไร เห็นกายเป็นอย่างไร

โยม ๑ : ไม่เห็นกาย กายหายไป ไม่มีเลย กายไม่มีเหลือเลยครับ

หลวงพ่ : ไม่มีเหลือ แล้วทำอย่างไรต่อไป

โยม ๑ : ยังไม่รู้ ถึงมาถามอาจารย์ต่อว่า ที่นี้จะดูอย่างไรต่อ เพราะตอนนั้นที่เข้าไป
นี้ พอตัวหายปั๊บ มันเหลือแต่จิต ที่นี้มันไม่คิดละ มันก็นิ่ง ที่นี้จะดูอะไร ก็เลย อยู่เป็นนาที่
ก็ดูไม่ออก ก็เลยออกเลย

หลวงพ่ : สัมมาอรหังอย่างเดียวเลยใช่ไหม

โยม ๑ : สัมมาอรหัง คุณมหายใจด้วยอาจารย์ จะบังคับเขาไม่ได้ เดี่ยวเขาก็คุณม
หายใจ เดี่ยวเขาก็มาคุณสัมมาอรหัง บางทีก็ไม่มี ก็ดูแต่จิตที่มันคิด บางทีมันก็ไม่คิด ไม่มี
อะไรจะดู ก็เลย เอ๊ะ ดูอะไร

หลวงพ่ : แล้วมีสติไหม

โยม ๑ : มีสติตลอดอาจารย์ มันรู้ รู้ตัวตลอดว่าทำอะไร

หลวงพ่ : เดี่ยวนะ ถ้ามีสตินะ ในความว่างนั้นนะ ในความว่างนะ ราพึง เข้าใจคำว่า
ราพึงไหม

โยม ๑ : เป็นครับอาจารย์

หลวงพ่ : อยู่ว่างๆ นั้นนะ ราพึงให้เห็นกายเลย

โยม ๑ : ก็เลยกลัวครับอาจารย์ กลัวว่า เอ๊ะ

หลวงพ่ : กลัวอะไร

โยม ๑ : คือว่ามันเหมือนรูปฉนวน แต่ว่าไม่มีตัวแล้วก็มันกลายเป็นอวกาศเว้งว่าง
เหมือนเข้าอวกาศยานัญจายตนะ เอ๊ะ ใช่หรือเปล่า

หลวงพ่ : ไม่ใช่

โยม ๑ : ไม่ใช่ใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : ไม่ใช่ ไม่ใช่หรอก

โยม ๑ : หรือว่าตัวอะไร ไม่เข้าใจว่า..

หลวงพ่ : ไม่ มันเป็นความว่างเฉยๆ มันเป็นความว่าง มันอยู่ที่สติว่าพร้อมหรือไม่พร้อม เราพูดเพื่อตัดปัญหาก่อนนะ ปฐมฉาน มันกำหนดเลยพุทโธ พุทโธนี่ปฐมฉาน ทุตติฉาน เห็นไหม มันจะละเอียดเข้ามา จตุตถฉาน เห็นไหม มันเกิดปิติแล้ว นี่จตุตถฉานเห็นไหม นี่เรา ปฐมฉาน ทุตติฉาน ตติฉาน

จตุตถฉาน นี่นะฉาน ๔ พอฉาน ๔ นะ มันวิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น ใจตัวนี้ ใจตัวรูปฌาน อากาสนัญญาตนะ นี่มันกำหนดเลย สรรพสิ่งนี้เป็นอากาศ โลกทั้งโลกเป็นอากาศหมด ตัวเองก็เป็นอากาศ เป็นอากาศ นี่อากาสนัญญาตนะ ในอากาศใครรู้ อากัญญาตนะ วิญญาตนะ เนวสัญญานาสัญญาตนะ นี่มันจะขึ้น

เราจะบอก เราจะอธิบายว่า ที่โยมเป็นนั่น ไม่เกี่ยวกับสมาบัติเลย สมาบัติคนละอัน เพราะสมาบัติแต่ละภพละชั้นนี้ มันเหมือนบันได ๘ ชั้น บันได ๘ ชั้น เราอยู่ในชั้นที่ ๑ เราสูงขึ้นมาหน่อยใช่ไหม ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ นี่ความสูงต่ำของจิต ที่นี้พอจิต จิตนี้มันขึ้นบันได บันได ๘ ชั้น มันขึ้นมา มันก็สูง แล้วมันลงมานี้ ขณะที่ขึ้นลงนี้จิตมันมีกำลัง จิตมันมีกำลัง พอจิตมีกำลังนี้จิตมีการเปลี่ยนแปลง พอจิตมันเปลี่ยนแปลง นี่เหาะเหินเดินฟ้า นี่ สิ่งต่างๆ จะรู้หมด

อันนี้ อันนี้พูดถึง เราจะตัดวิตกกังวลเรื่องสมาบัติก่อน เพราะสมาบัตินี้ ของเล่นเราทำมาหมดแล้ว แล้วพอมาทำมันเปลี่ยนแปลง พอเปลี่ยนแปลงจิตมีกำลังมาก พอมีกำลังมากนี้ มัน.. พลังงานมันเลยส่งออกไป พลังงานคือ พลังงานเหมือนกับ เช่นพลังงานจรวดอวกาศเห็นไหม มันต้องมีกำลังขับเคลื่อนใช่ไหม นี่พอจิตมันมีกำลังมันจะขับเคลื่อนอย่างนั้นนะ แล้วมันจะไป

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธินะมันกำลังคงที่ พลังงานคงที่ไป อยู่หนึ่งมันไม่ขับเคลื่อนไป ที่นี้พอเราว่างๆ นี่ เห็นไหม มันอยู่กับเราใช่ไหม แต่เพราะกิเลสไป มันไปเข้าใจว่าเป็นสมาบัติ มันตกใจ มันกลัวใช่ไหม ที่พูดนี้เพื่อจะตัดประเด็นนี้ก่อน พอไปตัดประเด็นนี้ไปนี้ เราสัมมาอรหังหรือกำหนดพุทโธ หรือกำหนดลมหายใจเข้ามานี้ จิตมันจะว่างหมด พอจิตมันว่างนะ ถ้านี้ เราฟังดูแล้ว เราว่าโยมนี้จะน้อมไปหากายไม่เจอ ไม่เจอ

ถ้าเจอนะ มันไม่สนใจเรื่องใช้ปัญญาวิมุตติ ปัญญาวิมุตตินะคือการพิจารณากาย โดยไม่เห็นกาย ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินะ

โยม ๑ : พิจารณาโดยไม่เห็นกาย

หลวงพ่ : อืม อืม อืม เดี่ยวจะเอาเป็นข้อๆ ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินะ พอจิตมันสงบแล้วนี่ เรารำพึง ในสมาธินี้รำพึงคือคิดถึงกาย ถ้าคิดถึงกายมันจะเกิดภาพ ถ้าเกิดภาพนี้ เกิดภาพ คือออกคณินิมิต แล้วถ้าจิตมีกำลัง มันจะวิภาคะ มันจะแยกส่วน

โยม ๑ : ช่วงนั้น ผมปล่อยผ่านไป ก่อนนี้ เห็นอันนี้ แต่ผมปล่อยผ่านไป

หลวงพ่ : ทำไม่ถึงไม่ทำ ไม่รู้ ไม่มีใครสอน

โยม ๑ : หลวงปู่ว่า นิมิตไม่สนใจ ก็เลย ผมก็ทิ้งหมดเลย ไม่เอา นิมิต ไม่ดู ไม่ดู

หลวงพ่ : นิมิตไม่ให้เอา ทิ้งหมดเลย เว้นไว้แต่กาย

โยม ๑ : ก็เลยไม่ดูอะไรเลยอาจารย์ ปล่อยไปเลย

หลวงพ่ : อ้าว ปล่อยไปแล้ว ทีนี้กลับไปเอาใหม่ได้ไหม

โยม ๑ : บังคับเขาไม่ได้

หลวงพ่ : ไม่ได้ บังคับไม่ได้ เพราะจิตมันไม่มีกำลัง ถ้าจิตมีสติมีกำลังนะ บังคับได้ ภาพคงที่ ภาพเคลื่อนไหว ออกคณินิมิต คือภาพคงที่

โยม ๑ : มันเคลื่อนไหวอาจารย์ เคลื่อนไหวเห็นไปหมดเลย ทีนี้ก็ปล่อยผ่านไป
เลย

หลวงพ่ : เคลื่อนไหว ถ้าจิตมันมีกำลังนะ เคลื่อนไหว แล้วแปรสภาพ พอแปรสภาพนี้ จิตมันเห็นใจ เห็นการแปรสภาพนี้ มันจะทิ่มไปที่กลางหัวใจ โอ้โฮ เพราะข้อมูลของใจนี้ มันเข้าใจผิด มันเข้าใจผิดเพราะ คำว่า เข้าใจผิดคือว่า สรรพสิ่งนี้เป็นของเรา โดยสามัญสำนึก โดยจิตได้สำนึก มันเข้าใจว่าสมบัติเป็นของเรา ถ้าพอมันเห็นสภาพนี้ เหมือนสมบัติเป็นของเรานี้ แล้วมันหลุดมือเราไปนะ มันเนา มันย่อยสลายคามือ มันจะรู้ที่นี้ และมันจะปล่อยที่นี้ ปล่อยอย่างนี้เป็นพระโสดาบัน

กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย กายไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่กาย นี่ถ้ามันมีโอกาส นี่ชุมนุม สากัจฉา มีครูบาอาจารย์นี้ ขณะที่เป็นอย่างนี้ ดีเหลือต้องไฟ.. ต้องเหล็กมันไฟแดงๆ เหล็กนี้

นะจนเย็น จนจับได้แล้ว อาจารย์รับได้อย่างไร มึงต้องกลับไปเผาใหม่ มันเอากลับไปเผา เผาให้มันแดงก่อน นี่ถ้าเป็นอย่างนั้นอันหนึ่ง

โยม ๑ : นิमितเห็นกายขึ้นมาใหม่

หลวงพ่ : ไซ้ รำพึงขึ้นมา แต่ถ้ามันเป็นปัญญาวิมุตติไซ้ใหม่ มันพิจารณากาย แต่การพิจารณากาย การที่จะพิจารณานี้ ที่นี้อย่างที่โยมพูดเมื่อกี้ เราคิดว่ามันเป็นกายนอก กายนอกหมายถึงมันเป็นข้อมูล

โยม ๑ : ก็เลยปล่อยผ่านไปเลย

หลวงพ่ : ถ้าเป็นข้อมูล กายนอก นี่เอาอันใหม่แล้วนะ อันนี้ เอาอันใช้ปัญญาแล้ว ใช้ปัญญาพิจารณากายไป ใช้ปัญญาเปรียบเทียบไป ถ้าใช้ปัญญาเปรียบเทียบนี้ ใช้เปรียบเทียบอยู่นี้มันเป็นความคิดข้างนอก ความคิดข้างนอกคือความคิดของเรา ถ้าเราคิดบ่อยครั้งเข้า เราฝึกบ่อยครั้งเข้านี้มันจะละเอียดเข้ามา แล้วถ้าวุ่นไหนนะ เราเห็นจริงนะ มันจะสะท้อนตัวนี้

ถ้าเห็นกายจริงนะ เพราะการเห็นกายนี้ มันต้องจิตเห็น การเห็นจิตนี้มันสะท้อนหัวใจ การเห็นจิตหรือการเห็น.. กายที่เป็น เห็นนิमितที่เป็นกายจริงนี้ มันสะท้อนชั่วหัวใจมาก มันเหมือนกับเราขับรถประสาธนา เราจะตกใจอย่างไร "ไอนี้เรามีจิตประสาธนกับกิเลสนะ มันประสาธนกับข้อมูลเดิมของจิต จิตเดิมแท้ จิตใต้สำนึกนี้ มันประสาธน มันไปเห็นข้อมูล

เราเปรียบเทียบกิเลสนี้เหมือนไดโนเสาร์ ไดโนเสาร์นี้มันเป็นสัตว์ดึกดำบรรพ์ แต่กิเลสนี้มันเป็นสัตว์ฝูงใจมา แล้วมันพาเราเกิดตายเกิดตาย แล้วมันอยู่เบื้องหลังเรา ไม่เคยเห็นมัน

ถ้าจิตสงบแล้วนี้ ไปเห็นกายหรือเห็นจิตนี้ คือไปเห็นตัวมัน ใครเห็นข้อมูล ความสิ่งที่มันฝังใจนะ มันจะสะท้อน โอ้อโฮ ขนลุกขนพองหมด ขนลุกขนพองนั่นคือการจับจำเลยได้ ถ้าการจับจำเลยได้แล้วนี้ เราเอาจำเลยนี้ขึ้นไต่สวนในศาล นั่นนะคือการใช้ปัญญา

จุดเริ่มต้นของวิปัสสนาอยู่ตรงนี้ จิตต้องเห็น เห็นกายหรือเห็นจิต เห็นจิตคือเห็น อากาของจิต เห็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เห็น นั่นคือเห็นจิต เห็นกายคือ เห็น เป็นอวัยวะ เห็นเป็นกระดูก เห็นเป็นโครงสร้าง เห็นต่างๆ นี้ แต่เห็นโดยตาใจ เราปฏิเสธ เราทำทาบ่อยมาก พวกหมอ เพราะว่าหมอนี้ผ่าตัดทุกวันนะ เราบอกไม่เคยเห็นกาย เห็น สตางค์ เพราะผ่าตัดแล้วได้สตางค์ ไม่เคยเห็นกาย

เห็นกาย มันต้องเห็นด้วยตาของใจ หลับตาอยู่นี้ เห็นภาพชัดเจน ไม่ใช่เห็นคน นอนอยู่ที่เตียงผ่าตัด มันเห็น เห็นสภาวะกายเนบอยู่ที่นี่ แล้วมันเห็นแล้วมันสะเทือน หัวใจ แล้วมันปล่อยทิฐิมานะของเรา มันเป็นอริยทรัพย์ มันมีทรัพย์มากกว่าเงินทองไม่รู้ เท่าไร ถึงบอกว่าหมอนี้ไม่เคยเห็นกายเลย เพราะมันเป็นคำพูดสมมุติเหมือนกัน

ในสติปัฏฐาน ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ไซ้ใหม่ละ แล้วหมอนี้ก็ ูกผ่าตัดทุกวัน ทำไมจะจะไม่เห็น ก็จู้บอยู่นี้ ใอันนั้นจับสตางค์นะ ไม่ได้จับธรรม นั่นมัน วิชาชีพไป วิชาทางโลกไป ที่นี้แล้วถ้าเห็นกาย เห็นกายเห็นจิตมันสงบเข้ามา นี้ ต้องจิต สงบเข้ามาก่อน จิตไม่สงบก็ฝึกได้ แต่การฝึกอย่างนั้นคือฝึกเพื่อให้จิตสงบ ไม่ใช่ฝึก วิปัสสนา ฝึกได้ ไซ้ปัญญาได้ แต่ไซ้ปัญญาเพื่อให้มันสงบเข้ามา สงบเข้ามาแล้วนี้ เหมือน มิธรรม เหมือนมิธรรมเลยนะ ู้ไปหมดเพราะจิตมันสงบไป

เหมือนคนตี เด็กตีนี้ แหม อย่างนี้เลย หนูนี้เด็กตีมากเลย มันยังไม่เจอเพื่อนนะ เดี่ยวเพื่อนพาไปเที่ยวละก็ แม่หนูไม่เอาแล้ว หนูจะไปเที่ยว จิตที่มันตีอยู่นี้เหมือนมิธรรม เลย พุดธรรมะจ้อย จ้อย จ้อยเลยนะ วันไหนจิตเสื่อมนะมึงจะรู้จัก มันไม่เอาด้วย มันจะ ไปของมัน ปฏิบัติมานี้มัน มันผ่านวิกฤตอย่างนี้มาหลายรอบ เดี่ยวเสื่อมเดี๋ยวดี เดี่ยวดี เดี่ยวเสื่อม มันผ่านมาเยอะ

จิตดวงเดียวแท้ๆ หลวงตาพูดเห็นใหม่ จิตดวงเดียวแท้ๆ เป็นคนตีก็ได้ เป็นคน เลวก็ได้ เวลาท่านบอก จิตท่านส่องใสใจ จิตนี้มหัศจรรย์มาก เดี่ยวก็ส่องใส เดี่ยวก็เศร้า หมอง เดี่ยวก็เป็นเทวดา เดี่ยวก็เป็นเปรต จิตดวงเดียวแท้ๆ มันเป็นไปได้หลายหลาก แล้ว อยู่ที่ไหนล่ะ กลางหัวอกเรานี้ไง กลางหัวอกนี้ แล้วถ้ามันตีขึ้นมาะ เป็นเทวดาเลย แล้ว เดี่ยวมันเสื่อมนะ เป็นโจรเลย แต่เวลามันดี เหมือนมิธรรมะ เหมือนมิธรรมะ เป็นคนตี เทศน์ธรรมะแจ้ว แจ้ว แจ้วเลย แต่อย่าผลอนะ เดี่ยวกุจิตเสื่อมกุล้างหมดกระเป๋าคอมเลย กุหลอกเกลี้ยงเลย

โยม ๒ : หลวงพ่อถามหน่อย หลวงพ่อคะ เวลาที่หลวงพ่อบอกว่า อย่างสมณะนี้ ถ้า
เพื่อจะให้เห็นจิตก็พุทโธไป แล้วมันเห็นเอง แต่ว่าเวลาเห็นกายนี้ นอกจากเห็นกายแล้ว
เวลาฝึกให้เห็น จิตมันเห็นกายแบบนั้นเอง โดยการที่เอาจิตเห็น มันก็เริ่มต้นด้วยการ
ทำงานก่อน คือหลวงพ่อบอกว่าใจหนูใหม่คะ คือว่าอย่างกรณีที่จิตไปที่ฐานนี้ มันคือ การ
ทำงานคือพุทโธ

หลวงพ่อบอก : ใช่

โยม ๒ : แต่การที่จะให้เห็นภาพ จิตมันเห็นแค่กาย แล้วการทำงานที่จะถึงตรงนั้น
การอบรมบ่อยๆ พิจารณาอย่างไรคะ

หลวงพ่อบอก : ถ้าพูดถึงพุทโธนี้ จิตเรานี้อยู่กับพุทโธ แต่คำว่าทำงานนี้ เราบังคับจิต
ทำงาน การบังคับจิตทำงานนะ เวลาจิตมันสงบแล้วไง บังคับจิต คำว่ารำพึง รำพึง นี่เวลา
เราคิดนะเราใช้สมอง แต่เวลาเราพูดกับหมอ เห็นไหม หมอที่เขามาพูดให้ฟัง เขาบอกว่า
เขาทำวิจัยเรื่องสมอง แต่มาจากศิริราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย แล้วสสารมันคิดไม่ได้
เขาวิ่งมาหาเรา มาบวช เขาบอกว่า เขาคิดว่าถ้าสสารคิดไม่ได้นี่ ก็ต้องวิญญูณคิดได้
อยากเห็นวิญญูณ อยากเห็นผี มาภาวนาอย่างไรก็ไม่เห็น ไม่เห็นผี

เราบอกว่า นี่โดยสสารนะ โดยวัตถุนี้คิดไม่ได้ แต่สมองของคนนี้มันเป็นศูนย์
บัญชาการ มันเป็นศูนย์ควบคุม มันเป็นประสาทควบคุมร่างกาย สมองนี่มันควบคุม
ร่างกาย แต่ตัวสมองแท้ๆ นี่ถ้าไม่มีพลังงาน สมองใช้ไม่ได้ มันต้องอาศัยกันระหว่างกาย
ระหว่างวิญญูณกับสสารนี้มีส่วนร่วมกัน เราถึงมาเกิดเป็นมนุษย์ มันต้องมีพลังงานตัวนี้
ด้วย มันถึงทำให้สมองนี้เห็นไหม นี่พลังไฟฟ้าเป็นตัวจิต พลังงาน ตัว ถ้าพลังงานมีเห็น
ไหม คุณสิ เราคิดว่าเส้นเลือดประสาททำงานใช้ไหม แต่เราไม่คิดหรือว่าเส้นเลือดประสาท
ทุกอย่าง มันใช้อะไรเป็นอาหาร มันอยู่ได้ด้วยอะไร ก็อยู่ได้ด้วยเลือด อยู่ได้ด้วยอะไรก็
คิดกันไป แต่อยู่ได้ด้วยวิญญูณ

นี่สิ่งนี้มันเกี่ยวเนื่องกัน มันถึงออกมาเป็นมนุษย์ไง ทีนี้ย้อนกลับมาที่นี้ ถ้าพุทโธ
พุทโธนี้ เราอยู่กับพุทโธเห็นไหม เราอยู่กับพุทโธนี่คืองาน ใช้ไหม ทีนี้ถ้าเราวิปัสสนา
วิปัสสนานี้ ใจที่ว่าจะคิดอย่างไร คิดอย่างไรก็หมายถึงว่า ตัวจิตนี้ ตัวจิตมันสงบเข้ามา
สงบเข้ามาเนี่ยมันเป็นสมาธิ แต่สมาธิเรารู้สึกตัวไหม เรารู้สึกตัวว่าเราเป็นสมาธิไหม ต้อง
รู้ ถ้าไม่รู้ไม่ใช่สมาธิ เพราะถ้าไม่รู้เนี่ย นั่นคือภวังค์ ภวังค์คือไม่มีสติ ไม่มีผู้รู้

ผู้รู้ก็คือตัวเป็นสมาธิ สมาธิคือตัวผู้รู้ ผู้รู้ที่มันสงบตัวเข้ามา ทีนี้ผู้รู้ที่มันรำพึงได้ เพราะในตัวผู้รู้ที่มันมีความรู้สึกใช้ใหม่ ในผู้รู้ที่มีความรู้สึก ถ้าในผู้รู้ที่เรารำพึงในผู้รู้ เขาบอกว่าสมาธิคิดไม่ได้นี่ คนนั้นภาวนาไม่เป็น สมาธินี้ถ้าคิดอยู่นี่ ฟุ้งซ่านเป็นสมาธิไม่ได้ ต้องสงบตัวเข้ามา แต่สงบตัวเข้ามาแล้วนี่ ในสมาธินี้ ความคิดมันอยู่ในสมาธินี้มีแต่มัน ละเอียด พอละเอียดที่เรารำพึง รำพึงคิดในสมาธิใจ

รำพึงในสมาธินี้ ขณะในสมาธิเห็นใหม่ เราเห็นอะไร เราก็รู้ว่าเราเห็นใช้ใหม่ แล้วเราก็นึก นึกให้เห็นกาย นึกคือรำพึง มันคิดโดยเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้ การคิด คือ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ในความคิดคือการนึก การรำพึง คือรำพึงถึงกาย ทีนี้พอรำพึงถึงกายนี้ จิต นี้มีพลังงาน พอมีความรำพึงนี่คือตัวประเด็น ตัวเร้า ตัวเร้าให้เห็นกาย ถ้ามีวาสนามันก็จะ เห็น ถ้าไม่มีวาสนา ทำอย่างไร ก็ไม่เห็นนะ ปล่อยได้แล้ว กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าไม่ เห็นกาย ก็ดูที่เวทนาจึงได้

โยม ๒ : หลวงพ่อ แล้วเราจะกำหนดอย่างไรว่ามันหมดวาสนาหรือมันหมดความอยากตามที่ว่านี่

หลวงพ่อ : ก็ตั้งใจสิ คำว่าหมดวาสนานี้ละ ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย หมดวาสนานี้มัน คุณสิ เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์นี้ ครูบาอาจารย์ท่านจะเร้ามาก ครูบาอาจารย์ท่านจะเร้าให้ พวกเรามีกำลังใจ ธรรมดาของกิเลสนี้มันจะทำให้เราอนอนจม มันจะทำให้ บอกเรานี้หมด วาสนา มันจะตัดทอน มันจะทำให้เราก้าวเดินไม่ได้ ครูบาอาจารย์นะท่านอยู่เพื่อกระตุ้น ให้กระตุ้นดูพระพุทธเจ้า ให้ดูครูบาอาจารย์

เราอยู่บ้านตาคนนะ เวลาท่านเทศน์นะ ท่านจะตอบที่ท่านตลอด

“หมู่คณะ หมู่คณะนะอย่ามองกันนะ”

ถ้าหมู่คณะมองกัน หมายถึงว่าลูกศิษย์พระด้วยกันนะมันมีกิเลสด้วยกัน มันก็จะ จับผิดกัน

“ให้ดูผม” ท่านตอบเลยนะ “ให้ดูผม ให้ดูผมเป็นตัวอย่าง” คือให้ดูท่านเป็น ตัวอย่าง แล้วท่านดำรงชีวิตของท่านให้เป็นแบบอย่าง อยู่ที่บ้านตาคนเมื่อก่อนนะ ท่านยัง พาอดอาหาร ท่านจะทำอะไรนี้ เราจะตามแบบท่าน

นี่ไง เราตามแบบผู้รู้ ตามแบบคนที่รู้จริง แล้วท่านก็เปรียบท่านว่า ท่านทำอย่างนี้ ยังไม่ได้ครึ่งหนึ่งของหลวงปู่มัน

ท่านบอกหลวงปู่มันขนาดนี้ หลวงปู่มันเห็นไหม หลวงปู่หล้าท่านบอก ท่านเป็นคน หน้าทีของท่านคือยกเตาอังโล่ มาตั้งไว้ตรงที่ทาง บนทางจงกรม หน้าหนาวที่อีสาน มันหนาวมาก ท่านจะเดินจงกรมทุกวัน ๘๐ ปี เข้าก็เดินจงกรมให้คุณเป็นตัวอย่าง เข้าขึ้นมา นี่ ท่านจะตื่นตั้งแต่ตี ๓ ตี ๔ อยู่ในกุฏิ พระจะไปอาบบริวารกันละ แล้วท่านจะลงมาเดินจงกรม จนกว่าจะได้เวลาออกบิณฑบาต ท่านอายุ ๘๐ ท่านทำเป็นตัวอย่าง แล้วพระเรา ไปอยู่ล่ะ จะไปอยู่กันแบบสบาย สบาย เดี่ยวก็โดนไล่ ออก

นี่ ย้อนกลับมาที่นี้ไง ว่าทำอะไร ถึงจะรู้ว่าเราหมดวาสนา ก่อนหมดวาสนานี้ เรา ไม่ใช่หมดวาสนาหรอก คำว่าหมดวาสนานี้มันมี กาย เวทนา จิต ธรรม เพียงแต่ เปลี่ยนวิธีการไง ถ้าเราทำวิธีการนี้ไม่ได้ เห็นไหม นี่เรารักษาโรคนี้ รักษาด้วยวิธีการอย่างนี้แล้ว สุดความสามารถแล้ว เราเปลี่ยนวิธีการรักษาอย่างอื่นก็ได้ ให้เปลี่ยนวิธีการ เรายัง มีโอกาสรักษาอยู่ ไม่ใช่หมดโอกาส เพียงแต่จรดนิสสัย พอทำแล้วมันไม่เห็น หรืออย่าง พิจารณากายแล้วมันไม่เห็นกายนี้ เราจะทำอย่างนี้ ก็เหมือนกับเอาเรือมานะ แล้วก็ลากไป บนถนนว่ามันเป็นรถ เดี่ยวเรือมันก็พัง

โยม ๒ : หลวงพ่อคะ แล้วถ้าเกิดว่าครั้งแรก พิจารณากายได้ ครั้งที่ ๒ พอมาครั้งที่ ๒ เราจิตสงบมากขึ้น มันรู้สึกพิจารณากายได้ละเอียดขึ้น อย่างนี้พอไปไหนไหมคะ

หลวงพ่อ : เพราะ คำพูดมันบอก ครั้งที่ ๒ ละเอียดขึ้น ละเอียดขึ้นก็ผลงานต้องดีขึ้น ถ้าครั้งที่ ๑ พิจารณากายได้ ครั้งที่ ๒ ไม่เห็นเลย ทำไม่ได้เลย อันนั้นแย่น้อย แต่ถ้าเกิด ละเอียดขึ้นนี้ แสดงว่ามันได้ผลงานต้องดีขึ้น เพราะคำว่าละเอียดขึ้น ดีขึ้น อ้าว เอาทางนี้ ก่อน เอาอันนี้ให้จบเลยวันนี้

โยม ๑ : เคยถามแล้ว เอาเรื่องที่ ๑ อย่างหลวงปู่ขาวที่ว่า ทางเดินจงกรม ๓ เส้น ผม ก็ทำเหมือนกัน แต่ผมทำให้มันรกขึ้น คือเดินให้มีสติ มันไม่มี แต่ก่อนมันก็โล่งๆ ตอน หลัง เอ๊ะ เอาของมาวาง เอ้อ ดีเหมือนกัน มีสติเวลาเดินจะได้หลบของ คนอื่นอาจจะเดิน สะดุด

หลวงพ่อ : ไม่ดี

โยม ๑ : ไม่ดีหรือครับ

หลวงพ่ : ไม่ดี เพราะอะไรรู้ไหม เพราะขณะเจอของ เจอของจะหลบของนี้ จิต สะดุดแล้วรู้ไหม สะดุดไหม สมมุติเราเดิน เดินจงกรมอยู่นะ แล้วพอเราเห็นอะไรแบบนี้ เราจะหลบมัน เราต้องตั้งสติใหม่ สะดุดไหม โยมเข้าก็สะดุด..

โยม ๑ : นึกว่ามีสติมากขึ้น

หลวงพ่ : เหมือนของที่มัน ตะกอนน้ำจะนอนลงกันแก้ว แล้วเราขยับ ตะกอนมันก็ต้องขึ้นเป็นธรรมชาติ ถ้าจิตมันสงบไปเรื่อยๆ

โยม ๑ : เดี่ยวจัดใหม่

หลวงพ่ : แล้ว มันอย่างนั้นก็ได้ แล้วถ้าสมาธิเป็นอย่างนี้นะ เราจะใช้ปัญญาก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะความจำเป็นนะ เมื่อก่อนนะ เราอยู่ทางอีสาน แล้วเราเดินจงกรมนี้ เราตั้งกติกากับเราเอง ตอนบวชใหม่ๆ ว่า ข้าราชการนี้เขาทำงานวันละ ๘ ชั่วโมง เรานี้เดินจงกรมอย่างน้อยต้องวันละ ๘ ชั่วโมง แล้วนั่งต่างหาก แล้วที่นี้ฝนมันตก หน้าฝนนี้ฝนมันตก เดินจงกรมไม่ได้ เราไปเดินรอบชายคา กุฏินะ ชายคานี้ เดินไปเดินมาชายคา เราว่าเราเก่งนะ ต้องทำให้ได้ ๘ ชั่วโมง เพราะเราไม่ยอมท้อจติดกับตัวเอง

แล้วพอมานั่งประวัติ มาดูประวัติหลวงปู่หลุยนะ ท่านบอกว่า ท่านเดินจงกรมในกลด กลดแขวนไว้นี้ มุ้งกลดนะ ท่านเดินรอบมุ้งกลด หลวงปู่หลุย ท่านเดินรอบ ท่านเดินในกลดนะ กลดนี้ท่านเดินจงกรมได้ ท่านบอก เออ เก่งกว่าเราอีกเว้ย โอ้เรา เราว่าเราเดินรอบชายคากุฏินะ เราว่าเรา โอ้ โอ้แคบๆ อย่างนี้ เราเดินเราก็มินหัวแล้วเนอะ ไปเจอหลวงปู่หลุยนะ ท่านเดินจงกรมในกลด มุ้งกลดนี้

โยม ๑ : ไม่เวียนหัวหรืออาจารย์

หลวงพ่ : นั่นนะ แต่ท่านก็ทำของท่าน นี่ความเพียรไง

โยม ๑ : เดินช้าๆ ไม่เป็นไร ถ้าเร็วๆ นี่เวียนหัว

หลวงพ่ : นี่เราเอามาเป็นคติ ว่าท่านไม่ยอมจนตรอกเห็นไหม ท่านไม่ยอมจนตรอกกับกิเลสหรือไม่ให้กิเลสมาอ้างว่าไม่มีที่ ไม่สะดวก ไม่มีเวลานี้ มึงอย่ามาอ้าง ไม่มีอะไร

คุณก็ทำ นี่ไปอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านจะให้คิดอย่างนี้ คุณสิ หลวงปู่ชอบ อยู่เมืองเลย หน้าหนาวนะ หน้าหนาว ไม่อยากเดินจงกรม โอ่งน้ำนะ มันเป็นน้ำแข็งไง หน้าหนาวใช้ไหม หน้าหนาวเข้าไปนั่งแช่ในโอ่งเลย หลวงปู่ชอบ

กิเลสมันอ้าว มันก็ทำไม่ได้ นี่ก็ทำไม่ได้ ฟังคิดอย่างนี้ แล้วเวลาชีวิตของท่านนะ เวลาเผาแล้วเป็นพระธาตุหมดเลย เนี่ย ชีวิตแบบอย่างที่จะเป็นพระธาตุ เขาทำกันอย่างนั้น โอ๊ยพวกเรานะอยากจะเป็นอย่างนั้น อยากจะดีทั้งหมดเลย นอนตีแปดแล้วฟังชีวิตของท่าน แล้วมันเป็นคติ นี่ไง นี่อยู่กับครูบาอาจารย์ไง หน้าหนาวเมืองเลยนะ นั่งแช่ในโอ่งเลย มันอ้างว่าหน้าหนาว น้ำแข็งดีๆ นี่ มันนั่งแช่เลย ท่านเข้มแข็งขนาดนั้นหลวงปู่ชอบ

ถ้าเห็นทำกันอย่างนั้นนะ เรานะ ที่เราคิดว่าเราทุกข์ เราทุกข์นี้ จี้เล็บ จี้เล็บ เราคิดอย่างนี้มาตลอด ของเราเวลาเราปฏิบัติ เราจะคิดถึงหลวงปู่มั่น เวลามันอ่อนแอเนี่ย เราจะคิดถึงหลวงปู่มั่นเลย เพราะอ่านประวัติหลวงปู่มั่น แล้วฟังที่ครูบาอาจารย์เล่ามาเยอะ โอ๊ยโฮ ท่านสมบุกสมบันมาก ท่านไปของท่าน แล้วหาของท่าน

แล้วสมัยนั้นสังคมยังไม่ยอมรับ เห็นพระป้านี้ นะ โจมตีทำลาย ท่านเองนะต้องสังคมก็ต้องสู้ แล้วยังต้องสู้กับกิเลสของตัวเอง แล้วยังต้องสู้กับความที่ไม่รู้นะ คือทางที่จะไป ยังไม่รู้ ท่านสู้ขนาดไหน เพราะท่านเป็นหัวหน้าของพวกเรา ท่านทำเป็นแบบอย่างมา

ฉะนั้น อย่างเรานี้ สงสัยก็มาถามได้ อันนั้นสงสัยแล้วก็เก็บไว้ในใจนะ แล้วก็แบกกลดไปหา หา หา หาไม่เจอ นี่วาสนาของคนเป็นอย่างนี้ แต่ว่าพวกเรานี้มันอ่อนแอเกินไปแล้วพอออกไปเดี๋ยวนี้ นะ พอบวชขึ้นมาแล้วนี่ ฝึกปฏิบัติแล้วนี่ โอ๊ย ปัญญาชนทั้งนั้นนะ ใช้ความคิดของตัวเองกันไป โทษนะ มึงเอาอะไรมาประกันวะ มึงเอาอะไรมาประกัน แต่ของเรานี้ ครูบาอาจารย์ท่านตรวจสอบกันแล้ว แล้วเผาแล้วเป็นพระธาตุ ตรวจสอบกันมาเองหมดแล้ว โอ๊ยของเราตรวจสอบกับใคร ตรวจสอบกับจี๋ไม้ตัวเองนั่นนะ

วาสนานี้คนมันไม่ได้คิดสักหน่อยหนึ่ง ถ้าคิดสักหน่อยหนึ่งนะ มันจะเปรียบเทียบเลย เราไปเอาสิ่งที่ไม่มีความเป็นเครื่องการันตีเลย กับครูบาอาจารย์ของเรา ท่านตรวจสอบกันมาเอง สมัยเจ้าคุณจุม ธรรมเจดีย์ จับหลวงปู่ขาวกับหลวงตาไปชนกัน นี่จับครูบาอาจารย์ชนกัน ชนกัน แล้วหลวงตา ตอนหลังท่านสงสัยหลวงปู่แหวน ท่านขึ้นไปหาหลวงปู่แหวนเอง

แล้วที่หลวงปู่มันล่ะ เห็นไหม “หมูกณะจำไว้ละ ท่านขาวได้พูดกับเราแล้วนะ” นี้ให้ไปอาศัยอยู่ หลวงปู่เจี๊ยะ ไปหาเลย หลวงปู่เจี๊ยะไปกอดหลวงปู่ขาวไว้เลย เพราะ ครูบาอาจารย์ท่านรับประกันมาเลย แล้วท่านตรวจสอบกันแล้ว ถ้ายังไม่ได้ตรวจสอบ ไม่เอา นี่เขาว่า พูดกันไม่ได้ ไม่ได้อย่างไร ธรรมสากัจฉา ความรู้สึกนี้พูดได้ โธ่ นักวิชาการนี้ เวลาเข้าสัมมนา คนอธิบายอะไรให้ฟังนี้ รู้เลยว่าเป็นหรือไม่เป็น

นี่ก็เหมือนกัน ไปแสดงธรรมนี้ เปิดอกเลย ถ้าพูดออกไปนี่มันเป็นสาธารณะ ทั้งนั้นนะ เทปมันออกไปหมดนะ เราฟังของคนอื่นเรารู้หมดนะ ฟังมานี้ ส่งมา ส่งมาให้เราฟังนี้ วางไว้เลย ไม่เอา ไม่เอา ไม่เอา มันไม่ใช่ มันฟังรู้ คุณติ คุณอย่างกระดาศนี้ เด็กมันเล่นกันเห็นไหม มันแบบ สมมุติว่าเป็นเบงก์มันก็เป็นเบงก์ ธนบัตรในท้องตลาดมันก็เป็นธนบัตรในท้องตลาด มันคนละเรื่อง แล้วอย่างนี้นะ อย่างธนบัตรปลอมเขาทำมา คนดูเป็นมันคนละเรื่อง

คนละเรื่องทั้งนั้นนะ คำพูดนะมันติดมาอย่างนั้นนะ ที่เขาเทศน์ฯ กันนะ เพราะว่า มันไม่เป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงมันมีเหตุมีผล เหตุและผลรวมลงเป็นธรรม นี่เหตุผลของกู ยืนกระต่ายขาเดียว เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ มันไม่เป็นจริงหรอก ถ้าเป็นจริงนะ ไปไหนมามันต้องลงที่เดียวกันหมด อริยสัจอันเดียวกัน ตอนนี้อย่างนี้ แต่ว่า เรา ยกตัวอย่างบ่อย เช่นหลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำดี หลวงปู่เจี๊ยะ พิจารณาเหมือนกัน พิจารณาเหมือนกันนะ แต่หยาบละเอียดต่างกัน

หลวงปู่ชอบนี้พิจารณากาย เจโตวิมุตติหมด เจโตวิมุตตินะแบบ แบบสายพระโมกคัลลานะ พวกนี้นะจะมีคุณสมบัติทางจิต จะรู้อะไรแปลกๆ รู้อะไรแปลกๆ คือว่ารู้ล่วงหน้า รู้ทุกอย่าง แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตตินะ แบบหลวงตา หลวงปู่ดุลย์ ปัญญาเห็นไหม หลวงตานี้ถ้าเป็นปัญญานี้จะพูดธรรมะได้แตกฉานมากเลย เพราะอะไร เพราะมันใช้ปัญญาเปรียบเทียบ มันเหมือนทางวิชาการ เราถึงทดสอบมาตลอด แต่ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินี้ มันเหมือนกับทางช่าง ทางช่างนี้มันประกอบมานี้มันสำเร็จมาตลอด

ที่นี้ทางช่างนี้เขาสร้าง ไอ้โฮ แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตตินะ ทางบัญชี ทางบริหาร มีงมมานะคิดทั้งนั้นนะ พระสารีบุตร พระโมกคัลลานะ แล้วออกมาคือผลประโยชน์ คือกำไร ขาดทุนเหมือนกัน จะมีอะไรอีกล่ะ นึก ที่คาใจนะ

โยม ๑ : คือที่ทำมาหลวงพ่อกัน มันจะไม่เหมือน อาการมันไม่เหมือนกันทุกอย่าง นั่ง ๑๐ ครั้ง มันก็ ๑๐ อากา

หลวงพ่อกัน : ว่าไป

โยม ๑ : มีอยู่หนึ่งที่นั่งๆ ไปนี่ อากาเรียวเหมือนกัน ที่นี้พอตัวหายปั๊บ ข้าง หน้านะ เห็นเป็นองค์พระพุทธรูปชินราช ชัดแจ๋วเลย ลืมตาก็เห็น

หลวงพ่อกัน : เออ ว่าไป ถ้าพูดอย่างนั้นนะ อากาไม่เหมือนกันสักอย่าง ถูกต้อง เพียงแต่ ว่า สิ่งที่ไม่เหมือนกันสักอย่างนี้ จิตมันรู้ จิตคืออันหนึ่ง จิตที่เป็นเอกกตารมณ์ จิตที่ตั้ง มั่น ความรู้ที่เรารู้นะอันเดียว โยมคนเดียวนี้แหละ แต่รู้ต่างๆ กัน ไม่เหมือนกันสักอย่าง ไซ้ไหม

โยม ๑ : ทำอย่างไรครับ

หลวงพ่อกัน : อยู่ที่เรานี้ อยู่ที่จิตนี้ ตั้งเอาไว้ ตั้งไว้นะให้มีสติไว้ พอมันเห็นอะไรก็ แล้วแต่ เราเห็น เราเห็นนี่มันเป็น มันเป็นไอ้ที่ มันเป็นนิมิต มันเป็นความรู้ มันเป็นอาการ ของใจ แล้วเห็นแล้ว จิตมันก็พัฒนาขึ้น ก็มันจะรู้ แล้วมันจะตั้งมันขึ้น ตั้งมันขึ้น มัน เหมือนกับแม่ชีแก้วนะ เห็นไหม ที่หลวงตาพูดถึงแม่ชีแก้วนะ ถ้าแม่ชีแก้ววันไหนภาวนา นะ ถ้าไม่ออกรู้อะไรเลย ก็ว่าตัวเองไม่ได้ภาวนา ไซ้ไหม

ที่นี้พอจิตมันออกรู้นี้ เรารู้หลายๆ แล้วเราก็อยู่กับจิตไว้ กำหนดสัมมารังตลอด ไซ้ไหม? อยู่ตรงนี้นะ คืออยู่ที่ตรงที่เรากำหนดคนนะ ถ้าพุทโธหรือสตินะ ต้องอยู่ตรงนี้ ตลอดไป แล้วมันจะเห็นอะไร เห็นนี้ รับรู้ว่าเห็นแล้วปล่อย ไม่เกี่ยว ให้มันไปเรื่อยๆ จนกว่าถ้าเราเห็นว่าสิ่งนี้มันเป็นอยู่เฉยๆ เราก็ตั้งสติว่า จะไม่เห็น ถ้าไม่เห็นปั๊บ พลังงาน ไม่ได้ส่งออกไป จิตไปเห็น เหมือนเราใช้เงินทุกวัน ถ้าพอเราแน่ใจนะ เราจะบอกตัวเอง ให้แน่ใจก่อน ถ้าแน่ใจว่า ถ้าเราใช้เงินทุกวัน เราจะสะสมเงินเราไม่ได้สักที เราจะ ประหยัด เราจะไม่ใช้เงินแล้ว

คือเราจะรู้หลายๆ จะมีอะไรมาปฏิบัติ ปฏิบัติให้จิตนี้มันมั่นคงขึ้นมา อยู่อย่างนี้นะ แล้วเดี๋ยวมันจะรู้จักตัวมันเอง เราพูดบ่อยมากเลยว่า ต้องรู้จักตัวเองก่อน ต้องรู้จักจิต แล้ว จิตจะเห็นจิต ที่นี้ทุกคนไม่รู้รู้จักตัวเอง รู้จักแต่เงา รู้จักสิ่งที่เห็น ตัวเองนี้ไม่รู้จัก ตัวเองไม่มี

พลังงาน ถ้า เรานี้จะพรรษาแรกเลย นั่งสมาธิเห็นเป็นเรื่องต่างๆ นี้ เป็นหนังสือเลย แล้ว
พอนั่งที่ศาลาเสร็จ กลับไปนั่งที่กุฏิ ต่อภาค ๒

เห็นไปหมดเลย แล้วจดไว้ด้วยนะ เพราะมันเห็นเป็น เห็นเพื่อนใจ จดไว้โดยนะ
วันที่เท่านั้น เดือนเท่านั้น นั่งกินเหล้ากันที่นั่น วันนี้นะ พอวันที่เพื่อนมาเยี่ยม เป็นอย่าง
นั้นจริงหรือเปล่า บางทีก็ถูก บางทีก็ไม่ถูก พออยู่ไปๆ จิตหลอก พอจิตหลอกบ๊ีบ ตั้งแต่
นั้นมานะ ปฏิเสธ ก่อนนั่ง เห็นอะไรก็ไม่เอา ขณะที่นั่ง จิตมันจะมา อะไรมา ไม่เอา
ปฏิเสธได้

คำนี้เอามาเทศน์บ่อยมากเลย บอกว่าถ้าจะเห็นอะไร สติเรานี้บอกปฏิเสธได้ ไม่
เอา พอไม่เอาบ๊ีบ เราก้ไม่ใช่ฟุ่มเฟือย พอไม่ใช่ฟุ่มเฟือยบ๊ีบ จิตมันก็ พลังงานมันก็สะสม
พอสะสมนะมันก็ตั้งมั่น พอตั้งมั่นขึ้นมาแล้วนี้ เราเอาอันนี้ออกมาทำงานได้ แต่เดิมนี่เรา
อาการที่เห็นนะ เราไปคิดว่ามัน มันเป็นความมหัศจรรย์ก่อนใจ แต่ความจริงแล้วมันเป็น
สิ่งเร้า

โยม๑ : แต่ที่ผ่านมามีเห็นจะไม่เอาเลย ปล่อยหมด แล้วก็เปลี่ยนรูปแบบไป
เรื่อยๆ

หลวงพ่ : เปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อยๆ เราเอาจิตให้มันตั้งมั่นสิ จิตตั้งมั่นแล้วเราก็ดู
พยายามรู้จักตัวมัน แล้วเห็นตัวมัน แล้วตัวมันนี้ เดียวมันจะเห็นจิต แล้วจิตเห็นอาการ
ของจิต เห็นอาการของจิตคือเห็นความคิดนะ ธรรมดาความคิดมันเกิดมาได้อย่างไร
ความคิดนี้มันเกิดเป็นพลังงาน พลังงานนะ พลังงานคือตัวใจ แล้วมันคิดออกมา มันคิด
ออกมาก็คืออาการ

นี่ไง นี่กิเลสมันอาศัยนี้ออกหากิน กิเลสมันอาศัยความคิดเราออกหาเหยื่อ
ความคิดคือสังขาร สังขารที่เกิดจากจิตใจ นี่จิตมัน จิตมันธรรมดา มันมีความคิดอย่างนี้
แล้วมันไม่ไปเห็น พอสงบแล้วมันเห็น พอเห็นมันก็จับ พอจับนี้มันก็แยก ถ้าจิตมันจับนะ
นี่คือตัวจิต มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันแยกออกแล้วความคิดก็ดับ พับ! พับ!
พับ! มันทำบ่อยๆ เข้า บ่อยๆ เข้า มันเห็นเลย โอ้โฮ โอึ้นมันแค่ แค่อารมณ์มันหลอกเรา
ได้ขนาดนี้เชียวหรือ มันยิ่งสลด ยิ่งเห็นยิ่งปล่อย ยิ่งปล่อย เดียวเห็นเลย ขาด มันขาด ขาด
อะไรรู้ไหม ขาดสังโยชน์ที่เครื่องร้อยรัดใจ สังโยชน์นั้นะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตป
รามาส

พระโศคฉบับละสังโยชน์ได้ ๓ ตัว สังโยชน์นี้มันรัดไว้ สังโยชน์นี้คือเกาะไว้ ระหว่างจิตกับอาการของจิต มันมันไว้ เหมือนมัดขันธ์ไว้ ขันธ์ก็เลสไว้กับใจ วิปัสสนา บ่อยครั้งๆ เข้า จนนี่อด คลายนี่อดออก แล้วเห็น เห็นคลายนี่อดออกบ่อยๆ จนเรากลาย ออกหมด แล้วมันขาดออกไป

ต่างอันต่างจริง ไม่มีเครื่องร้อยรัด ตอนนี้ก็ต่างอันต่างจริง ต่างอันต่างจริง อยู่ด้วยกันต่างอันต่างจริง แต่ไม่มีกิเลส เป็นพระโศคฉบับ ง่ายๆ ง่ายๆ

โยม ๓ : แสดงว่าหลวงพ่อกำลังทำ อันนี้มันต้องเห็นบ่อยๆ เหรอ

หลวงพ่อก : ใช่

โยม ๓ : แล้วต้องออกพิจารณาด้วย

หลวงพ่อก : อ้าว ไม่พิจารณามันจะขาดได้อย่างไร คุไปก่อน เห็นไปก่อน แล้ว วิปัสสนาไป จับได้วิปัสสนาไป นี่ขั้นตอนมันเป็นอย่างนี้ไง ขั้นตอนมันเป็นอย่างนี้ แล้ว การกระทำเป็นอย่างนี้ แล้วถ้าใครมา เราพูดอย่างนี้นะ แล้วโยมจำไว้วะ แล้วโยมมาเล่า ให้เราฟังว่าเป็นอย่างนี้นะ ว่าเป็นพระโศคฉบับ เราก็ไม่เชื่อ เราไม่เชื่อ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันเป็นของเราเล่าให้ฟัง

โยม ๒ : ก็อันเดียวกันว่า ถ้าเห็นจิตแล้วนี่ แบบว่าตรงจิตมันไม่มีความคิด มันก็ต้อง ให้มันถอยออกมา แล้วพอดถอยออกมา ก็เอามาพิจารณา

หลวงพ่อก : ใช่

โยม ๒ : กาย เวทนา จิต ธรรม

หลวงพ่อก : อี..

โยม ๒ : ก็อย่างที่หลวงพ่อบอก

หลวงพ่อก : ใช่ พอดีมันเข้าไปนี่มันไม่เห็นใช่ไหม เพราะจิตเข้าไปเป็นตัวมันเอง พอ ตัวมันเองมันคลายออกมา พอดีคลายออกมา มันก็คลายออกมาที่ขันธ์ ๕ พอดีคลายออกมา วิปัสสนาขันธ์ ๕ เพราะเข้าไปแล้วนี่ เข้าไปแล้วนี่มันเป็นพลังงาน ทีนี้พลังงานนี่มัน พลังงานนี่ พลังงานไฟฟ้าที่เราไม่ได้ใช้เข้าเครื่องไฟฟ้า นี่มันจะเป็นประโยชน์อะไร

พลังงานคือพลังงานของจิต พลังงานไฟฟ้านี้เสียบเข้าไปทีวี มันก็เป็นภาพ เสียบเข้ากับคอมพิวเตอร์มันก็เป็นเรื่อง เสียบเข้าไปในอะไรละ ทีนี้พลังงานนี้มันเสียบเข้าไปในชั้น ๕ มันก็เป็นเรื่องเลย ก็วิปัสสนา จนมันจะแยก วิปัสสนาไป นี่ข้อเท็จจริง แล้วเวลาโยมไปทำนะ ไม่เป็นอย่างที่เราพูดหรอก มันจะเป็นไปแบบต้นทุนนะ ต้นทุนคือนิสัย ต้นทุนคือกิเลสของตัวจะไม่เหมือนกัน ไอ้ต้นทุนอันนั้นนะ มันจะทำให้งานนี้ออกมาเป็นของใครของมัน

โยม ๒ : หลวงพ่อคะ อย่างนี้ ขอโทษนะคะ วิธีการคอนโทรลว่าจิตออกมานี้ อย่างนี้ก่อน วิธีการฝึกอย่างนี้ได้ไหมคะหลวงพ่อ พอถึงตรงจุดนั้นแล้ว แล้วพอถอยออกมาถึงพุทธโฆไว้ แต่พอเราพุทธโฆไว้ พุทธโฆไว้ก่อน เพื่อจะได้ประทับประคองตรงนี้ได้ แล้วเวลาเรากำหนดพิจารณา เราจะได้ เหมือนตั้งงานมันได้

หลวงพ่อ : ได้

โยม ๒ : แต่พอถอยออกมามันก็ ถ้าสติไม่ดีมันก็ไปหมดเลย หลวงพ่อ

หลวงพ่อ : มันเป็น นี่มันเป็นจิตของโยม แต่พอคนอื่น นี่พอพูดอย่างนี้ปั๊บ ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บนี้ มันเหมือนกับจัดตั้ง เหมือนกับโลก แต่ความจริงแล้วมันทำได้ ทำได้ด้วยการบริหาร เวลาเรา จิตมันวิปัสสนา มันบริหาร มันมีสติ มันมีสมาธิ แต่ถ้าสติหรือสมาธิออก บริหารไม่ได้ กิเลสมีกำลังมากกว่ามันลากไป แต่ถ้าเราตั้งสตินะ มันจะดีพอ มันบริหารได้ แต่ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บ มันเหมือนการจัดตั้ง มันมีโครงสร้างเหมือนกับรูปแบบที่ว่ามันเป็นกิเลส เป็นการสร้างภาพนะ

ไอ้อย่างนี้มันอยู่ที่ว่า การฝึก เพราะเรื่องการฝึกนี้ ใครทำอย่างไรก็ได้ พยายามประคองให้ได้ แต่เวลาจะเป็นนะ มันต้องเป็นไปโดยอริยสัจ เป็นไปโดยธรรม เขาเรียกมรรคสามัคคี มรรค ๘ รวมตัว นี่คือธรรมจักร ทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วค่อยๆ ทำไป นี่พูดประสาเรานี้ เหมือนกับเด็กอยู่ในร่องในรอย พูดอะไรต้องเป็นระบบ ไม่เป็นไรใช้ได้ ทีนี้ถ้าเด็กมันแบบว่า เด็กมันฝึกมาด้วยตัวเองนะ อยุ่อย่างไรก็ได้ จะห้อยแถววัลย์มาทำก็ได้ จะปีนบันไดขึ้นทำก็ได้ ไม่เป็นไร แต่อย่างนี้ เด็กอยู่ในระบบ

จิตนะ จิตคนไม่เหมือนกัน เราพูดอย่างนี้เรากันเอาไว้ก่อนไง เพราะเวลาคนอื่นมาเราบอก ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ใช่ แล้วทำไม่ยอมรับเขาหมดเลย ไอ้พวกที่อยู่กับเรานั้นจะเห็น

เวลาใครมาถามปัญหา เราจะฟันธง ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ใช่ แต่เราบอกว่ามันเป็นระบบ มันเป็นการจัดตั้ง มันเป็นกรอบ ภาวนาเป็นกรอบมิ่งโคนกิเลสหลุด แต่นี้ พูดอย่างนี้ปัจุบัน เด็กเขานิสังข์อย่างนี้ ไข่ ไข่ เอาเลย

บางคนนะมันต้องการสะดวก เราก็บอกไม่ใช่ บางคนไม่ต้องการเลยก็บอก ต้องทำก่อน เห็นไหม เราถึงพูดไป บางคนนะมาฟังบ่อยๆ นะ เฮ้ย หลวงพ่อนี่กะล่อน ไม่มีจุดยืนเลย กลิ้งไปกลิ้งมา ไม่ใช่หรือ มันอยู่ที่นิสังข์เองนะ กุพุดขันนิสังข์เองเท่านั้นเอง ไข่ ทำให้ได้ อ้าว มีอะไรอีก

หลวงพ่อ : จะกลับเนอะ เออ ใครกลับก่อนก็ได้ เรื่องมันยาว